

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DĄBROWY GÓRNICZEJ - AKTUALIZACJA
NA LATA 2021-2022**

DĄBROWA GÓRNICZA 2020

Opracowanie aktualizacji:

Gmina Dąbrowa Górnicza

Wprowadzenie	3
1. Diagnoza sytuacji społecznej w Dąbrowie Górniczej Analiza sytuacji społecznej w mieście Dąbrowa Górnicza	4
1.1. <i>Edukacja, sport i kultura</i>	4
1.2. <i>Zdrowie i profilaktyka uzależnień</i>	9
1.3. <i>Pomoc społeczna, rodzina i przeciwdziałanie przemocy.....</i>	14
1.4. <i>Bezrobocie</i>	22
1.5. <i>Osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze.....</i>	40
1.6. <i>Sprawy bytowe, mieszkalnictwo i bezdomność</i>	48
2. Identyfikacja czynników rozwojowych w sferze społecznej – zastosowane narzędzie: analiza SWOT.....	52
2.1. <i>Zdrowie i profilaktyka uzależnień</i>	52
2.2. <i>Pomoc społeczna, rodzina i przeciwdziałanie przemocy</i>	53
2.3. <i>Bezrobocie i rynek pracy</i>	55
2.4. <i>Edukacja, sport i kultura.....</i>	56
2.5. <i>Osoby niepełnosprawne i osoby starsze</i>	58
2.6. <i>Sprawy bytowe, mieszkalnictwo i bezdomność.....</i>	60
3. Cele strategiczne i operacyjne oraz źródła ich finansowania wypracowane dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Dąbrowy Górniczej na lata 2021-2022	62
3.1. <i>Zdrowie i profilaktyka uzależnień</i>	62
3.2. <i>Pomoc społeczna, rodzina i przeciwdziałanie przemocy.....</i>	63
3.3. <i>Bezrobocie i rynek pracy.....</i>	65
3.4. <i>Edukacja, sport i kultura</i>	67
3.5. <i>Osoby niepełnosprawne i osoby starsze</i>	69
3.6. <i>Sprawy bytowe, mieszkalnictwo i bezdomność</i>	71
4. Ewaluacja i narzędzia pomiaru	73
5. Podsumowanie	73
6. Spisy	74
6.1. <i>Spis tabel.....</i>	74
6.2. <i>Spis wykresów</i>	75

Wprowadzenie

W związku z kończącym się okresem obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Dąbrowy Górniczej na lata 2016-2020 zostały podjęte działania zmierzające do aktualizacji dokumentu. W trakcie rozpoczęcia przygotowań do opracowania aktualizacji w marcu 2020 r. w pojawiła się epidemia wywołana wirusem Sars-Cov-2, która ograniczyła przeprowadzenie skutecznej diagnozy potrzeb społecznych. Rząd biorąc pod uwagę sytuację epidemiczną kraju, w celu zmniejszenia ilości zachorowań wprowadzał coraz większe obostrzenia włącznie ze stanem epidemii, który nadal obowiązuje. Radykalne ograniczenia aktywności społecznej i gospodarczej oraz ograniczenia w podróżowaniu wpłynęły na wiele obszarów gospodarki. Niewątpliwie przedłużający się stan pandemii osłabił wzrost gospodarczy, pokazał słabe strony systemu opieki zdrowotnej i skłonił do refleksji na temat roli edukacji w obecnych czasach. Z drugiej strony można mieć nadzieję, że pandemia będzie miała kilka pozytywnych długoterminowych skutków i zwiększy świadomość społeczną, doprowadzi do większego uelastycznienia rynku pracy, rozwoju zdalnych form nauczania. Trudno przewidzieć jak długo potrwa obecna sytuacja, jakie będą jej krótkofalowe i długofalowe konsekwencje, zarówno gospodarcze, jak i społeczne. W tej wyjątkowej dla nas wszystkich sytuacji trudno też o rzetelną diagnozę i zaplanowanie na tej podstawie długofalowych działań, ponieważ istnieje duże ryzyko, że opracowanie w dłuższej perspektywie strategii dla Dąbrowy Górniczej nie odzwierciedli realnych potrzeb społeczności lokalnej po zakończeniu epidemii.

Biorąc pod uwagę powyższe podjęto decyzję, że obowiązująca Strategia zostanie wydłużona na lata 2021 – 2022 na podstawie analizy i aktualizacji informacji i danych w oparciu o lata 2017-2020 przeprowadzonej przez wydziały Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej, w tym podległe im jednostki organizacyjne, w zakresie:

- diagnozy sytuacji społecznej w Dąbrowie Górniczej
- identyfikacji czynników rozwojowych w sferze społecznej – zastosowane narzędzie: analiza SWOT
- celów strategicznych i operacyjnych oraz źródeł ich finansowania

wypracowanych dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Dąbrowy Górniczej na lata 2021-2022. Przedmiotowa analiza i aktualizacja przeprowadzone zostały w następujących obszarach: edukacja, sport i kultura, zdrowie i profilaktyka uzależnień, pomoc społeczna, rodzina i przeciwdziałanie przemocy, bezrobocie, osoby niepełnosprawne i osoby starsze, sprawy bytowe, mieszkalnictwo i bezdomność.

Ponadto zostały określone ramy finansowe dla projektów planowanych do realizacji w latach 2021-2022, czyli prognoza wydatków we wskazanym okresie w zakresie planowanych do realizacji działań ujętych w aktualizowanej Strategii. Pozostałe założenia Strategii pozostają bez zmian.

1. Diagnoza sytuacji społecznej w Dąbrowie Górniczej Analiza sytuacji społecznej w mieście Dąbrowa Górnicza

Poniżej przedstawiono dokonaną aktualizację w 6 obszarach: edukacja, sport i kultura, zdrowie i profilaktyka uzależnień, pomoc społeczna, rodzina i przeciwdziałanie przemocy, bezrobocie, osoby niepełnosprawne i osoby starsze, sprawy bytowe, mieszkalnictwo i bezdomność, przeprowadzoną przez wydziały urzędu, w tym podległe im jednostki organizacyjne.

1.1. Edukacja, sport i kultura

W ramach obszaru przedstawiono zaktualizowane dane dotyczące placówek oświatowych oraz informację dotyczącą działalności Akademii WSB. Pozostałe zadania realizowane są zgodnie z kierunkami opisanymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020.

Placówki oświatowe

Poniższe zestawienia prezentują liczbę i rodzaj publicznych i niepublicznych placówek oświatowych funkcjonujących na terenie miasta oraz liczbę dzieci i uczniów do nich uczęszczających.

Tabela 1: Publiczne placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Dąbrowy Górniczej stan na dzień 01.09.2019 r.

Lp.	Rodzaj placówki	Liczba placówek	Uwagi
01.	Przedszkola	18	
02.	Szkoły podstawowe samodzielne	17	
03.	Zespoły szkolno-przedszkolne	7	Przedszkole i szkoła podstawowa
04.	Zespół szkół	1	Szkoła podstawowa z przedszkolem
05.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej	3	Przedszkole, szkoła podstawowa, liceum ogólnokształcące, branżowa szkoła I stopnia, szkoła przysposabiająca do pracy, internat

Lp.	Rodzaj placówki	Liczba placówek	Uwagi
06.	Szkoły ponadgimnazjalne	8	4 samodzielne licea oraz 4 Zespoły Szkół Zawodowych
07.	Zespół Szkół Sportowych	1	Szkoła Podstawowa Nr 33 z Oddziałami Sportowymi i Liceum Sportowe
08.	Zespół Szkół Plastycznych	1	Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych i Liceum Plastyczne
09.	Zespół Szkół Muzycznych	1	Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia i Szkoła Muzyczna I stopnia
10.	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	1	
11.	Młodzieżowy Ośrodek Pracy Twórczej	1	

Źródło: Wydział Oświaty Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej

Tabela 2: Liczba uczniów i oddziałów w publicznych placówkach oświatowych w lata 2017-2019

Rok szkolny	Liczba dzieci i uczniów	Liczba oddziałów
2017/2018	16 219	801
2018/2019	16 343	822
2019/2020	16 889	837

Źródło: Wydział Oświaty Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej

Tabela 3: Liczba dzieci i oddziałów w niepublicznych placówkach oświatowych w latach 2017-2019

Rok szkolny	Liczba placówek	Liczba dzieci i uczniów
2017/2018	30	2 612
2018/2019	29	2 709
2019/2020	29	2 709

Źródło: Wydział Oświaty Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej

Dąbrowskie przedszkola i szkoły realizują programy wychowawcze oraz programy profilaktyczne, mające na celu wspieranie prawidłowego rozwoju ucznia i ukierunkowanie go na osiągnięcie pełnej dojrzałości we wszystkich sferach oraz radzenie sobie z trudnymi sytuacjami.

Uczniowie szkół korzystają z zajęć prowadzonych przez Młodzieżowy Ośrodek Pracy Twórczej, mający na celu rozwijanie zainteresowań artystycznych uczniów oraz szlifowanie talentów.

Ponadto Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w ramach swojej działalności wspiera szkoły i rodziny w zakresie rozwiązywania problemów dorastania, uzależnień, radzenia sobie ze stresem, przemocy i agresji, skutecznej komunikacji interpersonalnej, kształcenia umiejętności rozwiązywania konfliktów, pracy nad poczuciem własnej wartości i planowania ścieżki kariery

edukacyjno-zawodowej. Prowadzona jest także wszechstronna pomoc rodzinom - warsztaty *Szkoła dla rodziców*, grupy wsparcia, prelekcje i terapia dla rodzin.

Akademia WSB

Znaczącą rolę w działaniach edukacyjno-badawczych realizowanych na terenie miasta odgrywa Wyższa Szkoła Biznesu, od kwietnia 2018 r. pod nazwą Akademia WSB.

Uczelnia aktywnie włącza się w działania na rzecz rozwoju regionu poprzez promocję nauki, wiedzy, umiejętności i kompetencji, zwiększanie możliwości kształcenia zarówno w formule formalnej szkolnictwa na poziomie wyższym, jak i formach nieformalnych, pozaszkolnych, na każdym etapie życia. Działalność ta obejmuje transfer wiedzy do gospodarki, a także pełnienie szeroko pojętej funkcji opiniotwórczej i eksperckiej. Starania Akademii WSB zostały docenione przez Polską Agencję Rozwoju Biznesu oraz Europejski Ośrodek Rozwoju Gospodarki, które nagrodziły uczelnię tytułem Lidera Gospodarki Regionalnej.

Do najważniejszych działań o charakterze naukowo-kulturalno-rozwojowym realizowanych przez tę placówkę należą:

- Rada Ekspertów Akademii WSB powołana w 2012 roku - jej misją jest zintegrowanie środowiska nauki ze sferą praktyki życia gospodarczego,
- współpraca klastrowa - działania na rzecz budowy gospodarki opartej o wiedzę i kreację innowacyjnych rozwiązań. Zaangażowanie w popularyzację klasteringu, skupiającego środowisko naukowe, przedsiębiorców i instytucje publiczne wokół podnoszenia jakości i budowy przewagi konkurencyjnej. W ramach współpracy klastrowej Akademia WSB organizuje debaty eksperckie „Nauka-Biznes”, jest inicjatorem Śniadań Biznesowych i współorganizuje Światowy Kongres Klastrow (Cluster World Congress),
- Dąbrowska Rada Biznesu działająca przy Prezydencie Miasta Dąbrowa Górnicza powołana z inicjatywy Prezydenta Miasta Dąbrowy Górniczej - stanowi forum współdziałania i dyskusji nad problemami gospodarki w mieście i reprezentuje interesy środowiska przedsiębiorców działających w Dąbrowie Górniczej. Jej głównym założeniem jest wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju miasta, szczególnie w aspekcie umacniania przedsiębiorczości, innowacyjnej gospodarki oraz wprowadzenia projektów oczekiwanych przez przedsiębiorców w Dąbrowie Górniczej. Rada współdziała m.in. z władzami miasta w celu koordynowania prac na rzecz utworzenia nowych miejsc pracy oraz ułatwiania przedsiębiorcom zakładania działalności gospodarczej,

- Instytut Badań nad Sztuczną Inteligencją - powstał we współpracy z Grupą Azoty – największym chemicznym koncernem w Polsce. Wśród kluczowych obszarów badawczych Instytutu znajdują się m. in. badanie wpływu sztucznej inteligencji na zarządzanie i organizację procesów biznesowych, badania nad ewolucją i rozwojem cyberspołeczeństwa, problematyka marketingu w erze technologii cyfrowych, wykorzystanie technologii cyfrowych jako nowego wymiaru edukacji oraz budowanie przewagi konkurencyjnej w dobie cyfryzacji, inteligencja przedsiębiorstw 4.0, a kultura cyfrowa,
- Centrum Rozwoju Regionalnego - działa na rzecz wzmocnienia sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami w zakresie strategicznego programowania i zarządzania procesami rozwojowymi. W ramach Centrum Rozwoju Regionalnego powołano Centrum Wsparcia Doradczego - oferujące kompleksowe doradztwo dla gmin i powiatów w zakresie:
 - a) przygotowania projektów do realizacji (m.in. aspektów prawnych, efektywności ekonomicznej, kwestii środowiskowych, zamówień publicznych, partnerstwa publiczno-prywatnego, wsparcia w zakresie przestrzegania prawa europejskiego, pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł),
 - b) planowania strategicznego,
 - c) planowania przestrzennego.
- Zagłębiowski Inkubator Przedsiębiorczości - powstał przy współpracy Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej, Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości Śląsk oraz Urzędu Miasta Dąbrowa Górnicza. Głównym celem inicjatywy jest wsparcie osób przedsiębiorczych posiadających pomysły na własny biznes, a mających obawy przed rejestracją działalności gospodarczej. Zagłębiowski Inkubator Przedsiębiorczości to praktyczna szkoła prowadzenia biznesu dla startupów,
- działania podejmowane w obszarze kształcenia ustawicznego (np. Uniwersytety Dziecięce, Uniwersytety Trzeciego Wieku) - w największej w Polsce sieci Uniwersytetów Dziecięcych Akademii WSB swoje kompetencje poszerzają dzieci i młodzież w wieku od 6 do 16 lat. Celem inicjatywy Uniwersytetów Trzeciego Wieku jest z kolei aktywizacja intelektualna i społeczna osób w tzw. „średnim wieku” z terenu województwa śląskiego, które chcą poszerzyć swoją wiedzę z zakresu różnych dziedzin nauki oraz podnieść jakość życia poprzez aktywizację społeczną, intelektualną, psychiczną i fizyczną,

- Karta Młodego Przedsiębiorcy – Akademia WSB jest partnerem programu ulg, zniżek i udogodnień dla osób prowadzących działalność gospodarczą w okresie 5 lat od daty jej rozpoczęcia, którego celem jest wspieranie przedsiębiorczości, lokalnego biznesu i pobudzenie aktywności gospodarczej na terenie miasta poprzez tworzenie sprzyjającego otoczenia do prowadzenia biznesu,
- Klub Szkół Partnerskich - współpraca w ramach Klubu Szkół Partnerskich obejmuje m.in. możliwość udziału uczniów w warsztatach otwartych, wykładach oraz innych zajęciach akademickich i wydarzeniach organizowanych przez uczelnię dla młodzieży szkolnej,
- Tydzień Bezpłatnych Szkoleń – cykliczna inicjatywa organizowana przez Akademię WSB dwa razy do roku, która powstała z myślą o osobach pragnących poszerzyć swoje kompetencje i rozwinąć umiejętności, dzięki praktycznym szkoleniom z obszarów, w zakresie których Akademia WSB prowadzi kształcenie.
- Festiwal Nauki - celem Festiwalu Nauki jest przybliżenie społeczeństwu tematyki prowadzonych badań naukowych, zaznajomienie z osiągnięciami nauki oraz przedstawienie ich w możliwie zrozumiałej, atrakcyjnej formie, sprzyjającej rozbudzeniu ciekawości świata i radości jego poznania. W ciągu 7 dni festiwalowych organizowanych jest ponad 100 spotkań (wykłady, warsztaty, laboratoria, pokazy, debaty, dyskusje panelowe), w których udział biorą tysiące uczestników,
- Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa (TNOiK) - domeną TNOiK jest profesjonalnie prowadzona działalność naukowa, edukacyjna, doradcza i wydawnicza z dziedziny zarządzania. Głównym założeniem powołania TNOiK – Oddział w Dąbrowie Górniczej jest rozwijanie i upowszechnianie nauk o organizacji i kierowaniu oraz popularyzacja ich zasad, metod i osiągnięć, a także ich praktycznych zastosowań w życiu społeczno-gospodarczym,
- Światowy Tydzień Przedsiębiorczości - to projekt promujący świadomy rozwój, aktywną postawę wobec życia i podejmowanie biznesowych inicjatyw. Akademia WSB od wielu lat aktywnie uczestniczy w inicjatywie, promując postawy przedsiębiorcze oraz nowoczesne metody myślenia i działania, m.in. poprzez organizowanie spotkań ze znanymi przedsiębiorcami, szkoleniowcami, autorytetami z poszczególnych branż. Światowy Tydzień Przedsiębiorczości w Akademii WSB to warsztaty, wykłady, szkolenia, debaty oksfordzkie i spotkania biznesowe.

1.2. Zdrowie i profilaktyka uzależnień

W ramach obszaru przedstawiono zaktualizowane dane dotyczące dostępności do świadczeń podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, a także w zakresie informacji o Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Zaktualizowano również dane o wnioskach kierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także o liczbie osób korzystających z Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień. Przedstawiono również zestawienie ilości wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta. Pozostałe zadania realizowane są zgodnie z kierunkami opisanymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020.

1.2.1. Dostępność mieszkańców Dąbrowy Górniczej do świadczeń podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej

Kluczową część systemu ochrony zdrowia stanowi podstawowa opieka zdrowotna. Mieszkańcy miasta poprzez 22 podmioty POZ mają zapewniony dostęp do lekarza, pielęgniarki, położnej, pielęgniarki szkolnej oraz transportu sanitarnego, a nocną i świąteczną opiekę zdrowotną zapewnia Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistycznym im. Sz. Starkiewicza w Dąbrowie Górniczej. Natomiast ambulatoryjną opiekę zdrowotną świadczy 14 świadczeniodawców.

Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza w Dąbrowie Górniczej zapewnia także leczenie szpitalne w oddziałach szpitalnych o różnej specjalności, w tym także świadczenia mające na celu leczenie pacjentów ze schorzeniami onkologicznymi, w tym: chemioterapię w warunkach ambulatoryjnych z zakresem skojarzonym, teleradioterapię, a także programy lekowe. Szpital zapewnia ponadto opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień, rehabilitację leczniczą, świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze oraz realizuje profilaktyczne programy zdrowotne.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę osób leczonych na oddziałach Zagłębiowskiego Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza w Dąbrowie Górniczej w latach 2017 – 2019.

Tabela 4: Liczba leczonych ogółem w oddziałach Szpitala Specjalistycznego im. Sz. Starkiewicza w Dąbrowie Górniczej

Oddział	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Anestezjologii i intensywnej terapii	221	223	203
Chirurgii ogólnej	1 407	1 206	1 345
Chirurgii onkologicznej	308	584	541
Chirurgii urazowo-ortopedycznej	1 119	1 157	1 059
Chorób płuc	0	408	337
Chorób wewnętrznych	1 370	1 353	1 314
Diabetologiczny	422	162	309
Dzienny psychiatryczny	106	103	104
Gastroenterologiczny	821	891	706
Geriatryczny	0	335	184
Neurologiczny	839	801	757
Noworodkowy	83	467	469
Okulistyczny	331	0	0
Onkologii klinicznej	2 748	2 727	3 144
Otorynolaryngologiczny	571	1 180	1 219
Pediatryczno-alerologiczny	834	756	918
Położniczo-ginekologiczny	238	1 674	1 700
Psychiatryczny	858	945	924
Radioterapii	108	101	128
Rehabilitacji neurologicznej	310	329	331
Rehabilitacji ogólnoustrojowej	181	180	167
Szpitalny oddział ratunkowy	313	304	224
Szpitalny oddział ratunkowy	1 072	955	829
Udarowy	487	515	478
R A Z E M	14 747	17 356	17 390
Zakład Opiekuńczo-Lecznicy	50	44	51

Źródło: Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza w Dąbrowie Górniczej

Zagłębiowskie Centrum Onkologii nie jest jedynym realizatorem ww. świadczeń. Na terenie miasta powyższe świadczenia realizowane są także przez inne podmioty w zakresie:

- w ramach opieki psychiatrycznej świadczenia udzielane są przez 3 inne podmioty, które w ramach umowy z NFZ realizują między innymi świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, czy też świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu,
- rehabilitacja lecznicza w warunkach ambulatoryjnych realizowana jest przez 1 inny podmiot,
- świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze na terenie Dąbrowy Górniczej realizowane są także przez 4 innych świadczeniodawców, ale każdy z nich realizuje wyłącznie świadczenia w pielęgniarstwie długoterminowym domowym,

- programy zdrowotne realizowane są również przez 2 inne podmioty,
- Śląski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w 2020 r. podpisał również umowy na świadczenia w zakresie leczenia stomatologicznego z 8 świadczeniodawcami,
- dwa zakłady zdrowotne realizują świadczenia w rodzaju opieka paliatywna i hospicyjna, w tym świadczenia te realizowane są w ramach poradni medycyny paliatywnej i w hospicjum domowym,
- w ramach umów ze Śląskim OW NFZ w Dąbrowie Górniczej 15 świadczeniodawców realizuje świadczenia w zakresie zaopatrzenia w wyroby medyczne.

W październiku 2019 roku rozpoczęto realizację programu "S.O.S Rak – Szpitale Onkologicznie Skoordynowane", do którego przystąpiły: Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza w Dąbrowie Górniczej, wraz ze szpitalami z Myszkowa i Zawiercia oraz PZZOZ z siedzibą w Będzinie oraz Czeladzi. Założeniem programu jest uproszczenie ścieżki z lokalnej placówki medycznej (poradni, szpitala) do specjalistów-onkologów, włączenie w proces leczenia specjalnych koordynatorów współpracujących z pacjentami oraz najlepsze wykorzystanie potencjału szpitali.

Placówki, które przystąpiły do programu zatrudniły koordynatorów, którzy przeprowadzają pacjentów przez wszystkie etapy leczenia, ułatwiają komunikację z lekarzami i pilnują terminów. Osoby, u których lekarz rodzinny podejrzewa rozwój choroby nowotworowej, są przez koordynatorów umawiane na konsylia, które odbywają się w Zagłębiowskim Centrum Onkologii, dodatkowo specjaliści z ZCO współpracują ze szpitalami w Będzinie, Czeladzi, Myszkowie i Zawierciu. Dzięki temu we wszystkich czterech powiatach pacjent ma dostęp do lekarza każdej specjalności onkologicznej, tj. onkologa klinicznego, radioterapeuty, chirurga onkologa lub lekarza specjalisty związanego z konkretnym umiejscowieniem nowotworu. Po konsyliach pacjenci kierowani są na dalsze leczenie, w zależności od wykrytej choroby.

Wszyscy pacjenci mają do dyspozycji wielodyscyplinarny zespół specjalistów, złożony z lekarzy specjalności onkologicznych (onkologa klinicznego, radioterapeuty, chirurga onkologa lub lekarza specjalisty związanego z konkretnym umiejscowieniem nowotworu). Dzięki temu zabezpieczony został pełny zakres procedur diagnostycznych: badania USG, rentgenowskie, tomografia, rezonans, scyntygrafia, pozytonowa tomografia emisyjna, endoskopia, biopsje, mammografia.

1.2.2 Profilaktyka uzależnień

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Do 2019 r. corocznie w mieście opracowywane były: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. W 2019 r. Uchwałą Nr XVII/291/2019 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 18 grudnia 2019 r. przyjęto Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Mieście Dąbrowa Górnicza na rok 2020. Istotą tego Programu jest budowanie kompleksowej i spójnej strategii profilaktyki oraz przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych, a także profilaktyki i przeciwdziałania innym uzależnieniom, w tym również uzależnieniom behawioralnym. Jeden wspólny program łączący profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień odpowiada współczesnym tendencjom dotyczącym zarówno sięgania po różne środki psychoaktywne, jak i metodom ich rozwiązywania. Program uwzględnia także działania podejmowane w zakresie realizacji celu operacyjnego określonego w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016– 2020 dotyczącego profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W ramach realizacji zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której głównym zadaniem jest inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składane są wnioski o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu. W 2017 – dotyczyło to 140 osób (31 kobiet, 109 mężczyzn), 2018 – 135 osób (30 kobiet, 105 mężczyzn), 2019 – 121 osób (18 kobiet, 103 mężczyzn). Natomiast do Sądu Rejonowego Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych złożyła w 2017 - 142, w 2018 - 144, a w 2019 – 135 wniosków.

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień

Do 2019 r. na terenie Dąbrowy Górniczej działały Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień od Narkotyków oraz Punkt Konsultacyjno-Informacyjny. Ze wsparcia Punktów skorzystało 270 osób w 2017 r., 330 osób w 2018 r. i 326 osób w 2019 r.

Od 2020 r. w Dąbrowie Górniczej przy ul. Adamieckiego 13 działa jeden Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień, w którym udzielane są bezpłatne porady i konsultacje z zakresu problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, w tym alkoholu, środków odurzających, nowych substancji psychoaktywnych oraz z innych uzależnień. Pomoc można uzyskać 3 razy w tygodniu: w poniedziałki, wtorki i czwartki w godzinach od 16:00 do 18:00.

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

W dniu 11 lipca 2018 r. weszła w życie uchwała w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta Dąbrowa Górnicza. Zgodnie z jej zapisami, ustalono następujące liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy): 230 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo; 230 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa); 230 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu oraz następujące liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia): 120 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo; 80 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa); 80 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Tabela 5: Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

	przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)		przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (gastronomia)	
	2018	2019	2018	2019
zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	206	203	93	92

	przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)		przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (gastronomia)	
	2018	2019	2018	2019
zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	192	192	55	57
powyżej 18% zawartości alkoholu	199	196	64	62

Źródło: Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej

Analiza danych statystycznych po wejściu w życie ww. uchwały pokazuje, iż liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych utrzymuje się poniżej uchwalonego limitu.

1.3. Pomoc społeczna, rodzina i przeciwdziałanie przemocy

W ramach obszaru przedstawiono zaktualizowane dane dotyczące zasobów i świadczeń pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz opieki nad dziećmi do lat 3. Pozostałe zadania realizowane są zgodnie z kierunkami opisanymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020.

Pomoc społeczna

Jak wskazują statystyki na przestrzeni lat spadła liczba rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej w ramach ustawy o pomocy społecznej, co może wynikać z poszerzenia wachlarza świadczeń pieniężnych przysługujących rodzinom (świadczenie wychowawcze 500+), a także spadku stopy bezrobocia zarejestrowanej w mieście (stopa bezrobocia rejestrowanego wynosiła w 2017 r. 6%, w 2018 r. – 5%, a w 2019 r. – 3,7 %). Trudno jednak przewidzieć, z uwagi na brak rzetelnych aktualnych danych, jak będzie kształtować się stopa i co ważne struktura bezrobocia w kolejnych latach.

Na podstawie analizowanych lat 2017-2019 można wyciągnąć wniosek, iż nadal istotną część rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią rodziny wielodzietne oraz rodziny niepełne, które szczególnie narażone są na wystąpienie różnorodnych dysfunkcji mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 r. łącznie wspierał 2 441 rodzin, z których 1 492 rodziny korzystały ze świadczeń z pomocy społecznej, z czego prawie 1/4 stanowiły rodziny z dziećmi do 18 roku życia.

Tendencją jaką można zaobserwować od 2017 roku jest spadek ilości świadczeń pieniężnych, przy równoczesnym zauważalnym od roku 2019 wzroście pomocy udzielanej w formie pracy socjalnej, co jest korzystnym zjawiskiem i wskazuje na rozwój form pracy socjalnej, a także przechodzenie z polityki świadczeń pieniężnych, jako głównej formy pomocy, w kierunku rozwoju kompleksowych i zróżnicowanych form wsparcia.

Tabela 6: Wskaźnik pracy socjalnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej – obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej pomnożony przez 100%

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Wskaźnik pracy socjalnej	168,76 %	153,06 %	163,61 %
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	1 722	1 538	1 492
Praca socjalna ogółem	2 906	2 354	2 441

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 7: Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2017-2019

	2017		2018		2019	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	1 722	3 212	1 538	2 832	1 492	2 628
w tym:						
świadczenie pieniężne	1 497	2 892	1 244	2 421	1 128	2 126
świadczenia niepieniężne	747	1 769	746	1 711	763	1 581
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	16	22	14	25	5	16
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	1 711	3 196	1 527	2 813	1 499	2 618
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej - ogółem	2 906	5 415	2 354	4 017	2 441	3 721

w tym:						
wyłącznie w postaci pracy socjalnej	416	1 300	368	765	445	762
Liczba zawieranych kontraktów socjalnych	298	407	153	196	224	265

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Powody przyznania pomocy społecznej określa ustawa o pomocy społecznej, definiując katalog ryzyk socjalnych, których wystąpienie może być przyczyną udzielenia pomocy. Zasadniczą przyczyną, w związku z którą mieszkańcy wnoszą o pomoc, jest aktualnie ubóstwo i niepełnosprawność. Istotną przyczyną udzielania wsparcia jest także długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Wśród tendencji, jakie można zaobserwować na przestrzeni ostatnich 3 lat wyróżnia się wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Spadała natomiast liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy z powodu bezrobocia i bezdomności.

Tabela 8: Powody przyznania świadczeń przez MOPS w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
Ubóstwo	1 224	1 041	912
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	160	139	119
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym:	90	95	75
<i>Wielodzietność</i>	55	65	58
Bezrobocie	944	695	559
Niepełnosprawność	718	697	678
Długotrwała lub ciężka choroba	364	416	501
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem w tym:	281	283	281
<i>Rodziny niepełne</i>	185	172	161
Przemoc w rodzinie	24	24	18
Alkoholizm	109	77	47
Narkomania	9	6	5

Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	29	13	20
Zdarzenie losowe	9	1	17
Sytuacja kryzysowa	---	3	4
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

W obszarze pomocy społecznej w Dąbrowie Górniczej działa również szereg placówek i organizacji pozarządowych, które pomagają osobom i rodzinom w trudnej sytuacji. Miasto corocznie zleca organizacjom pozarządowym prowadzenie placówek wsparcia dla osób bezdomnych oraz placówek wsparcia dziennego.

Tabela 9: Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej i ich klienci w latach 2017-2019

	2017			2018			2019		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających/uczestników zajęć	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających/uczestników zajęć	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających/uczestników zajęć
DOM POMOCY SPOŁECZNEJ „POD DĘBEM”	1	110	160	1	110	134	1	110	142
ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY	1	80	92	1	80	92	1	80	88
DZIENNY DOM „SENIOR – WIGOR”	1	135	160	1	135	154	1	135	167
NOCLEGOWNIE, DOM DLA BEZDOMNYCH (ZLECONE)	2	100	244	2	93	225	3	91	194
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	1	x	597	1	x	512	1	x	494
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO (ZLECONE)	5	175	226	5	145	243	5	145	288
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	1	x	323	1	x	294	1	x	263

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Biorąc pod uwagę odsetek ludności, korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej w Dąbrowie Górniczej należy podkreślić, iż jest on zdecydowanie niższy niż w województwie śląskim i wynosi w roku 2019 2,2 %. Statystycznie, z pomocy społecznej korzysta w województwie śląskim 4,0% ogółu ludności, a w Polsce 6,0%¹.

Przeciwdziałanie przemocy

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy realizowane są przez szereg podmiotów m.in. Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną. Poniżej prezentowane są aktualne dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynowanie działań lokalnych podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład Zespołu wchodzi aktualnie przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Prokuratury Rejonowej, Komendy Miejskiej Policji, Wydziału Oświaty Urzędu Miejskiego, Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego, Zagłębiowskiego Centrum Onkologii Szpitala Specjalistycznego im. Sz. Starkiewicza, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Środowiskowego Domu Samopomocy, Dziennego Domu „Senior-WIGOR”, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Sądu Rejonowego.

Poniższa tabela przedstawia liczbę sporządzonych Niebieskich Kart (Formularz A) na przełomie lat 2017-2019 wraz z określeniem typów instytucji, które owe karty sporządziły. Jak pokazują dane w analizowanym okresie najczęściej przestępstw przeciwko rodzinie odnotowano w 2017 roku.

Tabela 10: Założone „Niebieskie Karty” – Formularz A na terenie Dąbrowy Górniczej w okresie 2017-2019

	2017	2018	2019
Policja	139	114	150
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	97	60	69
Placówki oświatowe	7	8	14

¹Centralna Aplikacja Statystyczna, sprawozdanie MRPiPS-03 za okres I-XII 2019 r., 2) Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>.

Jednostki ochrony zdrowia	5	8	4
łącznie	248	190	237

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego

Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzi działania w zakresie udzielania specjalistycznego poradnictwa oraz schronienia w mieszkaniu chronionym dla ofiar przemocy. Ośrodek udziela natychmiastowej, specjalistycznej pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym również doświadczającym przemocy w rodzinie.

W 2017 roku specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, prawnego i terapeutycznego udzielono 95 rodzinom, a 21 osobom schronienia w mieszkaniu chronionym dla ofiar przemocy. Dla porównania w 2018 roku udzielono specjalistycznego poradnictwa 77 rodzinom, 20 osobom udzielono schronienia w mieszkaniu chronionym dla ofiar przemocy, natomiast w 2019 roku ze specjalistycznego poradnictwa skorzystało 75 osób, a 23 osoby uzyskały schronienie w mieszkaniu chronionym dla ofiar przemocy.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizują asystenci rodziny między innymi w zakresie Resortowego Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej "Asystent rodziny" realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej począwszy od 2012 roku.

Tabela 11: Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	I-VI 2020
Liczba rodzin	59	63	61	39
Liczba asystentów	4	4	4	4

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Dane z tabeli nr 11 wskazują, że liczba rodzin przejawiających trudności opiekuńczo – wychowawcze, które skorzystały ze wsparcia asystenta rodziny utrzymuje się zasadniczo na podobnym poziomie. A zatem, pomimo spadku liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy

społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, nie zmienia się liczba rodzin wymagających szczególnego wsparcia w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W latach 2017 – 2019 systematycznie wzrastała liczba rodzin, w których z powodu zaniedbań opieki nad małoletnimi dziećmi, przemocy w rodzinie oraz uzależnień od alkoholu i środków psychoaktywnych Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej ograniczył władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora sądowego.

Tabela 12: Liczba rodzin objęta nadzorem kuratora sądowego nad ograniczoną władzą rodzicielską

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba spraw	173	193	219
Liczba osób	510	581	653

Źródło: II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej

Pomimo szeregu działań, w tym przede wszystkim pracy pracowników socjalnych i asystentów rodziny, część dzieci jest odbierana rodzinom biologicznym co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13: Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Dąbrowy Górniczej w latach 2017-2019

Liczba dzieci przebywających w:	2017	2018	2019
Rodzinach spokrewnionych z dzieckiem	133	128	118
Rodzinach zastępczych niezawodowych	47	45	44
Rodzinach zastępczych zawodowych	24	26	33
Pogotowiu rodzinnym	10	11	3
Razem	214	210	198

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Zadania w zakresie pieczy instytucjonalnej na terenie miasta do dnia 28 lutego 2019 r. były realizowane przez Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Przystań”, która jako całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, funkcjonowała w formie jednostki budżetowej.

Siedziba Placówki przy ul. Jasnej 29 dysponowała trzydziestoma miejscami, natomiast Filia zlokalizowana przy ul. Ziołowej 28, dysponowała dwudziestoma miejscami.

W wyniku zmian podyktowanych koniecznością dostosowania pod względem formalno-prawnym działalności istniejącej Placówki Opiekuńczo–Wychowawczej „Przystań” w Dąbrowie Górniczej do obowiązujących przepisów prawa od dnia 1 marca 2019 r. działa Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych w Dąbrowie Górniczej przy ul. Jasnej 29 utworzone na podstawie Uchwały Nr IV/65/2018 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 19 grudnia 2018. Centrum zapewnia wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną placówek opiekuńczo-wychowawczych będących jednostkami organizacyjnymi miasta, tj.:

- Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Przystań” z siedzibą: ul. Jasna 29/1 w Dąbrowie Górniczej, dysponującej 14 miejscami,
- Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 z siedzibą: ul. Jasna 29/2 w Dąbrowie Górniczej, dysponującej 14 miejscami,
- Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 2 z siedzibą: ul. Ziołowa 28/1 w Dąbrowie Górniczej, dysponującej 10 miejscami,
- Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 3 z siedzibą: ul. Ziołowa 28/2 w Dąbrowie Górniczej, dysponującej 10 miejscami.

Powyższe jednostki są placówkami typu socjalizacyjnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przedmiotem ich działalności jest zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzinnej opieki zastępczej, a także przygotowanie ich do samodzielnego życia w przypadku braku możliwości powrotu do rodziny lub umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3

W ramach wsparcia dąbrowskich rodzin Miasto prowadzi jeden publiczny żłobek przy ul. Jaworowej 4, w ramach którego działają dodatkowo dwie filie: filia przy Przedszkolu nr 36 na ulicy Tysiąclecia 23 oraz filia przy ulicy Mireckiego 28. Aktualnie Żłobek Miejski dysponuje 292 miejscami dla dzieci w wieku do lat 3, w tym w siedzibie Żłobka 144 miejscami i w I filii 28 miejscami oraz w II filii 120 miejscami. Dokonana analiza wskazuje, że na 292 miejsca w Żłobku w poszczególnych latach liczba dzieci oczekujących na przyjęcie do Żłobka wynosiła: w 2017 r. – 178 dzieci, w 2018 r. 151 dzieci a w 2019 r. 204 dzieci. Pomimo sukcesywnego zwiększania liczby miejsc w Żłobku Miejskim od 2010

roku, z początkowej liczby 55 miejsc, aż do aktualnych 292 miejsc, nadal można było zaobserwować wyraźną potrzebę utworzenia kolejnych miejsc, na co wskazują przedstawione statystyki dotyczące liczby dzieci biorących udział w rekrutacji, a także opinie i głosy rodziców.

W związku z wyraźnie rosnącym zapotrzebowaniem na opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3, podjęto decyzję o dofinansowaniu miejsc w placówkach niepublicznych. W dniu 27 listopada 2019 roku Rada Miejska w Dąbrowie Górniczej podjęła uchwałę, w której określiła wysokość i zasady ustalania oraz rozliczania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobki lub kluby dziecięce, podmiotów zatrudniających dziennych opiekunów oraz dziennych opiekunów prowadzących działalność na własny rachunek na terenie Gminy Dąbrowa Górnicza. Dotacja udzielana jest w okresie od 2 stycznia do 31 grudnia danego roku, w kwocie 400 zł miesięcznie na każde dziecko objęte opieką, zamieszkałe na terenie Gminy Dąbrowa Górnicza. Celem przedmiotowej dotacji jest zarówno pomoc dla rodziców dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Dąbrowa Górnicza, poprzez zmniejszenie wysokości miesięcznych opłat za pobyt dziecka w żłobku lub klubie dziecięcym, jak również zachęcenie prywatnych podmiotów do tworzenia nowych placówek niepublicznych, mniejszych, zlokalizowanych na terenie całego miasta. W 2020 roku tj. w pierwszym roku funkcjonowania uchwały utworzone zostały 2 nowe żłobki niepubliczne oferujące dodatkowo 102 nowe miejsca opieki oraz jeden klub dziecięcy oferujący 17 nowych miejsc opieki.

1.4. Bezrobocie

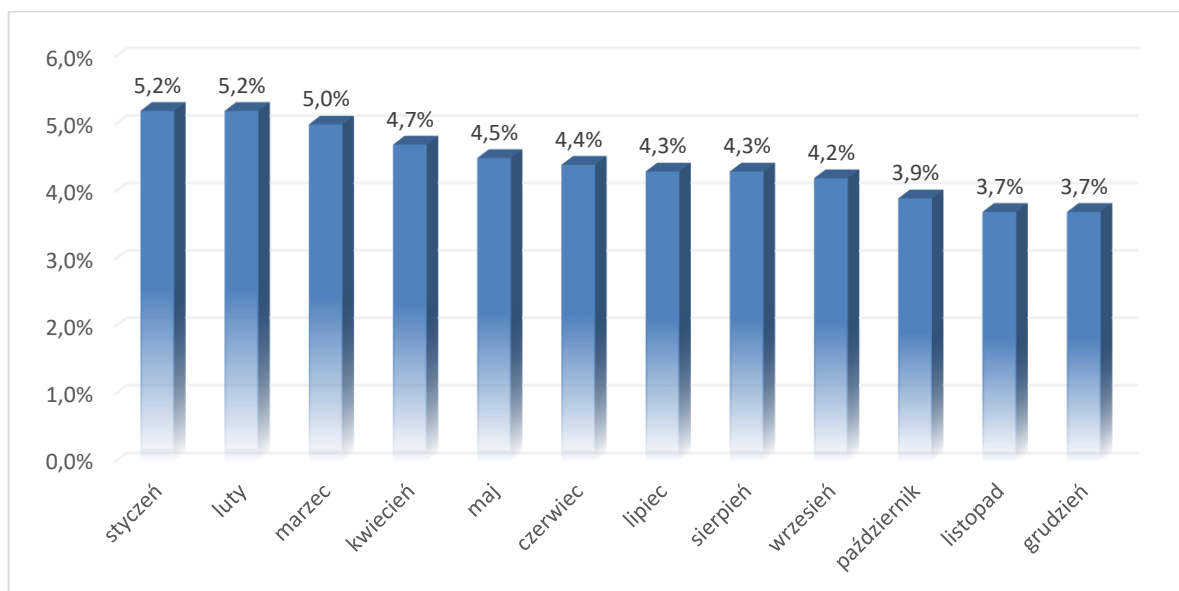
W ramach obszaru przedstawiono zaktualizowane na lata 2017-2019 dane dotyczące działań podejmowanych na rzecz osób bezrobotnych przez Powiatowy Urząd Pracy i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

1.4.1. Powiatowy Urząd Pracy

Na dzień 31.12.2019 r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej wyniosła 2 144, zaś stopa bezrobocia na koniec grudnia 2019 roku osiągnęła wartość 3,7%. W porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2018 roku liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 734, a stopa bezrobocia spadła o 1,30%. Dla porównania

w okresie grudzień 2017 - grudzień 2018 stopa bezrobocia spadła o 1% (z 6% do 5%), a liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 507 .

Wykres 1: Stopa bezrobocia w Dąbrowie Górniczej w okresie styczeń – grudzień 2019 r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

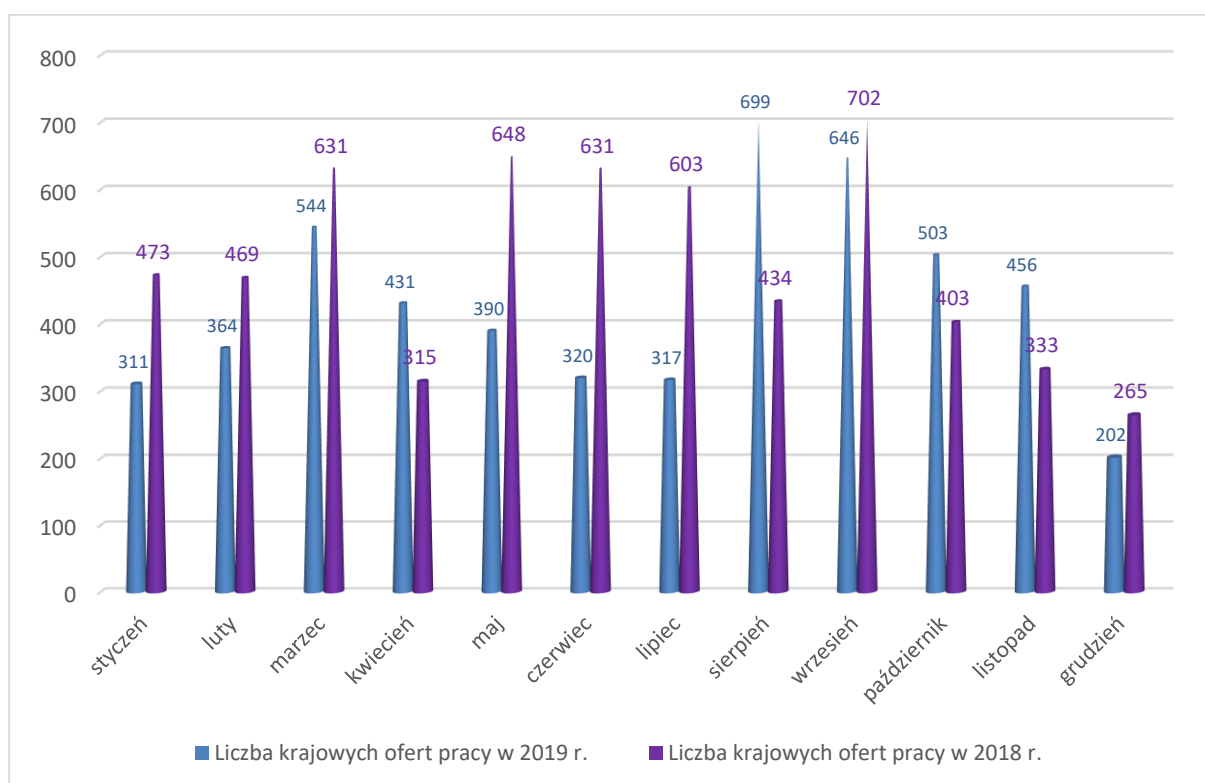
Analiza zmian zachodzących na dąbrowskim rynku pracy

Porównaniu poddane zostaną te dane, które wykazują największe sprzężenie ze wskaźnikami makroekonomicznymi i które należałoby uznać za najbardziej wymierne i obrazowe dla opisu sytuacji i zmian na lokalnym rynku pracy, tj.:

- a) liczba ofert pracy w kraju zgłoszonych do Urzędu Pracy,
- b) prognoza zapotrzebowania na zawody na lokalnym rynku pracy,
- c) liczba osób przewidzianych do zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- d) liczba osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia pracy,
- e) liczba osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych ogółem (odpływy z bezrobocia),
- f) liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych (dopływy do bezrobocia).

a) liczba ofert pracy zgłoszonych do Urzędu Pracy

Wykres 2: Porównanie liczby ofert pracy w kraju zgłoszonych do PUP w okresie styczeń-grudzień 2018 i 2019 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

Oprócz rosnącej skali niedopasowań pomiędzy stroną popytową i podażową oraz niedoborami efektywnej podaży siły roboczej, należy zauważyć niższą liczbę ofert zatrudnienia zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej w 2019 roku.

Faktycznym wyznacznikiem kondycji lokalnego rynku pracy są niesubsydiowane oferty zatrudnienia zgłoszone i pozyskane przez dąbrowski Urząd Pracy. Na przestrzeni 2019 roku do dąbrowskiego Urzędu Pracy zgłoszono 5012 niesubsydiowanych ofert zatrudnienia, a więc o 667 ofert mniej niż w roku 2018 (5679 ofert).

W 2019 r. najwięcej ofert pracy zgłoszonych zostało w zawodach nie wymagających większych kwalifikacji, co miało miejsce również w roku 2018, gdzie dominowały oferty związane z prostymi pracami.

b) prognoza zapotrzebowania na zawody na lokalnym rynku pracy

Ważnym elementem analizy lokalnego rynku pracy jest analiza struktury popytu na zasoby siły roboczej, w tym w szczególności prognozy zapotrzebowania na zawody. W tym obszarze najbardziej wiarygodnym źródłem danych są dane pochodzące z badań w ramach metodologii tzw. barometru zawodów.

Tabela 14: Zestawienie mocno deficytowych i deficytowych zawodów w Dąbrowie Górniczej na rok 2020

DUŻY DEFICYT NA 2020 ROK – MIASTO DĄBROWA GÓRNICZA
kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych
pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych
DEFICYT NA 2020 ROK – MIASTO DĄBROWA GÓRNICZA
architekci i urbaniści
asystenci w edukacji
blacharze i lakiernicy samochodowi
brukarze
cieśle i stolarze budowlani
dekarze i blacharze budowlani
elektrycy, elektromechanicy i elektrycy
fizjoterapeuci i masażyści
fryzjerzy
geodeci i kartografowie
inspektorzy nadzoru budowlanego
inżynierowie budownictwa
kelnerzy i barmani
kierowcy autobusów
kierownicy budowy

kucharze
lekarze
magazynierzy
masarze i przetwórcy ryb
maszyniści
mechanicy maszyn i urządzeń
mechanicy pojazdów samochodowych
murarze i tynkarze
nauczyciele języków obcych i lektorzy
nauczyciele praktycznej nauki zawodu
nauczyciele przedmiotów zawodowych
nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych
operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
operatorzy obrabiarek skrawających
operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych
opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej
piekarze
pielęgniarki i położne
pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej
pracownicy ds. finansowo-księgowych ze znajomością języków obcych
pracownicy ds. jakości
pracownicy ds. rachunkowości i księgowości
pracownicy obsługi ruchu szynowego
pracownicy przetwórstwa metali
pracownicy przetwórstwa spożywczego
pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie
pracownicy służb mundurowych
pracownicy socjalni
projektanci i administratorzy baz danych, programiści
repcjoniści i rejestratorzy
robotnicy budowlani

robotnicy obróbki drewna i stolarze
samodzielni księgowi
spawacze
specjaliści administracji publicznej
specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki
sprzątaczk i pokojowe
sprzedawcy i kasjerzy
ślusarze
wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

c) liczba osób przewidzianych do zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy

Poniższa tabela przedstawia podmioty, które zgłosiły do Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej zwolnienia pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy odpowiednio w 2018 i 2019 roku.

Tabela 15: Liczba osób zgłoszonych do zwolnienia w ramach zwolnień grupowych w 2018 i 2019 roku.

Miesiąc	2018 rok		2019 rok	
	Nazwa zakładu pracy	Liczba osób zgłoszonych do zwolnienia	Nazwa zakładu pracy	Liczba osób zgłoszonych do zwolnienia
Styczeń	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	1	MONTAN STAL sp. z o.o.	3
Luty	-	0	ENERGOPL sp. z o.o.	116
Marzec	-	0	-	0
Kwiecień	-	0	Zakład Energetyczny ZEN sp. z o.o.	109
Maj	-	0	-	0
Czerwiec	-	0	-	0
Lipiec	MONTAN STAL sp. z o.o.	3	-	0
Sierpień	-	0	-	0
Wrzesień	-	0	-	0
Październik	-	0	-	0
Listopad	-	0	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	5

Grudzień	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	1	-	0
	Suma	5	Suma	233

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

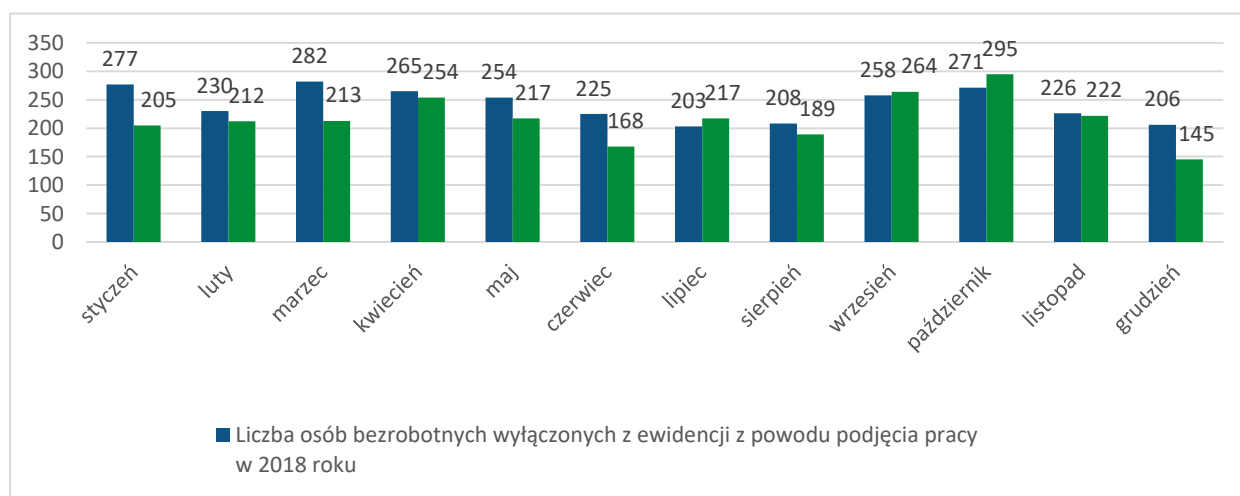
Liczba osób zgłoszonych do zwolnienia w ramach zwolnień grupowych (233 osoby) była w 2019 roku większa aż o 228 osób w stosunku do analogicznego okresu roku 2018 (5 osób).

Są to dane dotyczące jedynie zamiaru zwolnienia pracowników, nie zaś faktycznych zwolnień. Jeśli chodzi o liczbę pracowników faktycznie zwolnionych zgłoszonych do dąbrowskiego Urzędu Pracy (w ramach tzw. zwolnień grupowych), to w 2019 roku zgłoszenie takie dotyczyło tylko 3 osób.

d) liczba osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia pracy

Analizie poddana zostanie ta kategoria odpływów, która charakteryzuje się największą czułością na kondycję lokalnego rynku pracy, a więc odpływów z powodu podjęcia pracy. Jak wynika z wykresu w przypadku odpływu z bezrobocia na poziomie ogółu osób wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy, w 2019 roku wyniósł on 2 601 i był o 304 osoby niższy niż w roku 2018 (2 905 osób).

Wykres 3: Liczba osób bezrobotnych wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy w 2018 i 2019 roku

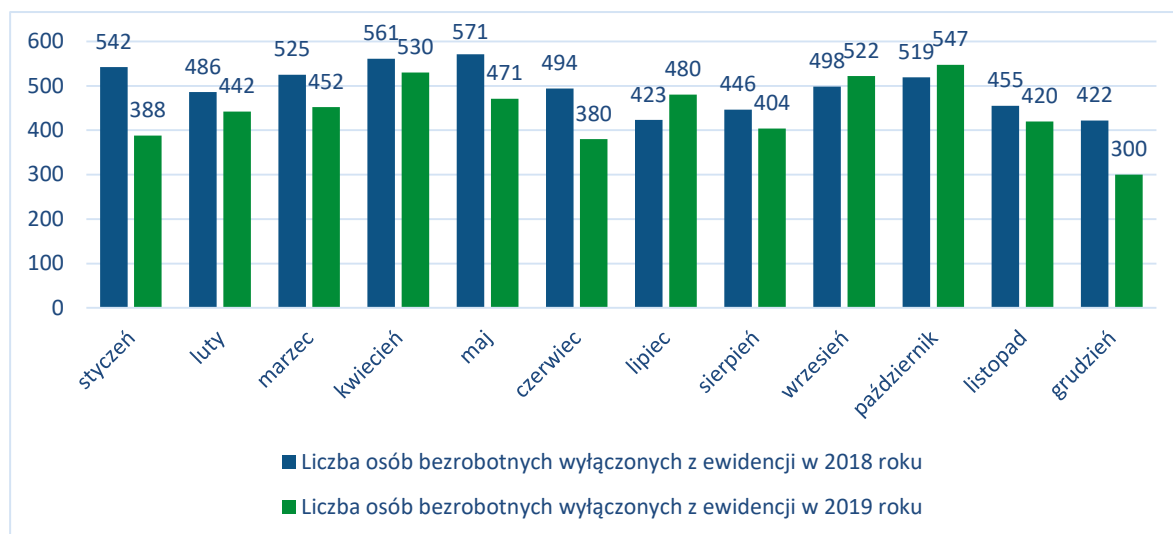

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

e) liczba osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych ogółem (odpływy z bezrobocia)

Wobec faktu spadającej liczby osób bezrobotnych wyłączanych z ewidencji z powodu podjęcia pracy, analizie warto poddać również dane dotyczące liczby osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych ogółem (tj. bez względu na powód utraty statusu osoby bezrobotnej).

Wykres 4: Liczba osób bezrobotnych ogółem wyłączonych z ewidencji w 2018 i 2019 roku

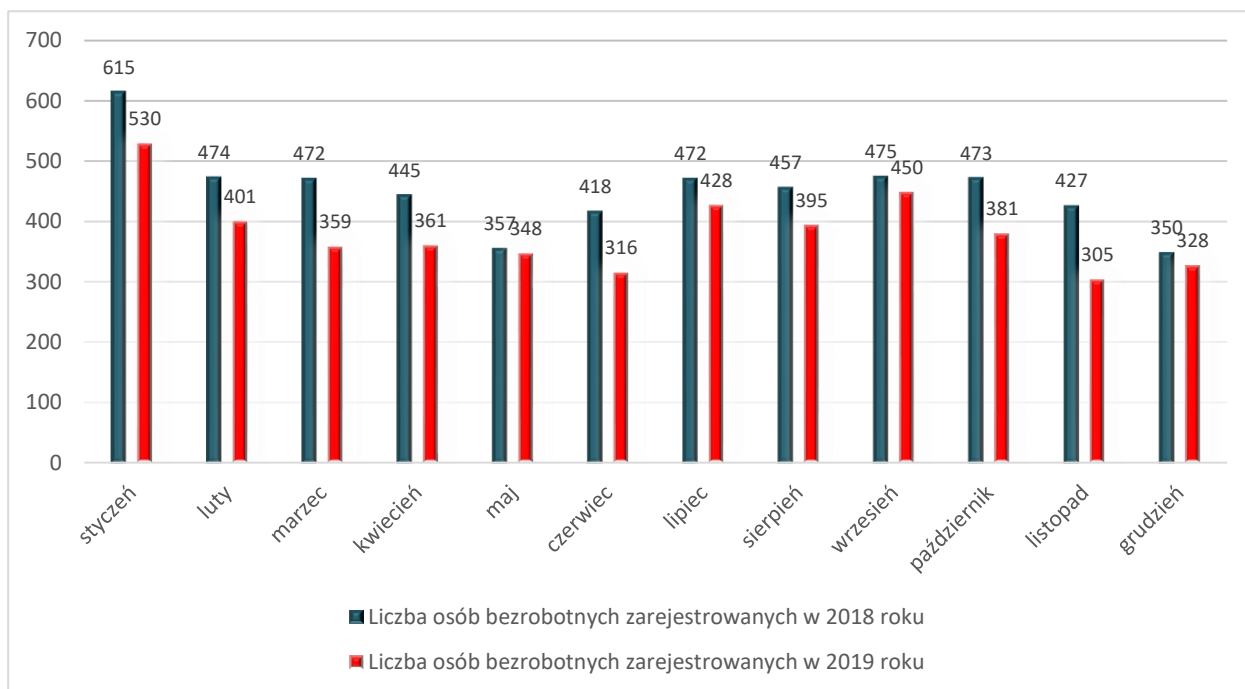
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

Jak wynika z powyższego wykresu w przypadku odpływu z bezrobocia na poziomie ogółu osób wyłączonych z ewidencji (bez względu na powód tego wyłączenia), w 2019 roku wyniósł on 5 336 i był o 606 osób niższy niż w roku 2018 (5 942 osoby). Oznacza to, że tzw. całościowe odpływy z bezrobocia również spadają.

f) liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2018-2019 (dopływy do bezrobocia)

W 2019 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wyniosła 4602 i była o 833 osoby mniejsza niż w 2018 roku (5435 osób).

Wykres 5: Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2018 i 2019 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

Oznacza to, iż spadek bezrobocia na przestrzeni 2019 r. wygenerowany został przez zauważalnie niższe dopływy do bezrobocia przy równoczesnym zauważalnym spadku odpływów. Taka zmniejszona fluktuacja osób bezrobotnych istotnie ogranicza możliwości aktywizacyjne Urzędu Pracy. Do ewidencji osób bezrobotnych na mniejszą skalę dopływają nowe zasoby ludzkie, które są bardziej podatne na działania aktywizacyjne, z kolei odpływają z niej coraz to skromniejsze zasoby o większym potencjalnie aktywizacyjnym – odpływy są coraz słabsze, bo osób takich jest coraz mniej. Tym samym w rejestrze osób bezrobotnych coraz bardziej dominują osoby wielokrotnie poddawane nieskutecznym próbom aktywizacji, w większości długotrwale bezrobotne oraz w wieku niemobilnym, których aktywizacja jest szczególnie trudna i rzadziej prowadzi do ostatecznego i pożądanego efektu końcowego jakim jest podjęcie zatrudnienia.

Analiza dynamiki dopływów i odpływów z bezrobocia pokazuje, że w 2019 r. podtrzymały się tendencje zaobserwowane już w latach 2017-2018. W Dąbrowie Górniczej skończyły się proste rezerwy zasobów siły roboczej, popyt na pracowników jest większy od ich podaży, a de facto jedynym rezerwuarem wolnych, ale trudnych do wykorzystania zasobów ludzkich są osoby bezrobotne, lecz te niejednokrotnie najbardziej oddalone od rynku pracy, a więc długotrwale lub chronicznie bezrobotne, a także osoby bezrobotne w wieku niemobilnym, tj. powyżej 50 roku życia.

Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych oraz w wieku o ograniczonej mobilności powinna być traktowana w sposób priorytetowy i stanowi jedno z najpoważniejszych wyzwań dla rynku pracy oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej.

Struktura dąbrowskiego bezrobocia

Analizując sytuację na lokalnym rynku pracy, oprócz dynamiki bezrobocia należy również przeanalizować strukturę bezrobocia. Na obraz struktury bezrobocia składają się takie kategorie jak struktura płci – bezrobocie kobiet, struktura wiekowa bezrobotnych, struktura wykształcenia bezrobotnych, czas pozostawania bez pracy – długotrwale bezrobocie oraz doświadczenie zawodowe. Dodatkowo analizie poddana zostanie kategoria osób niepełnosprawnych oraz struktura profili pomocy.

Bezrobocie kobiet

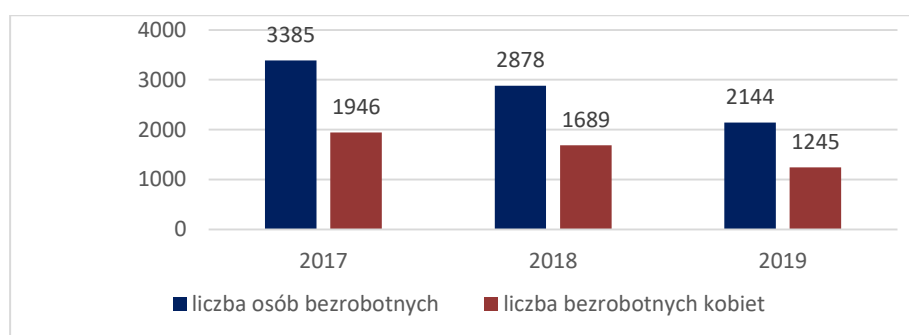
Udział bezrobotnych kobiet w ogóle bezrobotnych na koniec 2019 roku wynosił 58,1%, a więc był o 0,6% niższy niż na koniec 2018 roku (58,7%). Liczba bezrobotnych kobiet wyrażona w wartościach bezwzględnych uległa natomiast zmniejszeniu, tj. z 1 689 do 1 245 kobiet. Oznacza to, że dalszy spadek bezrobocia wpłynął pozytywnie na strukturę płci dąbrowskich bezrobotnych. Należy jednak zauważyć, że o ile spadek w wartościach bezwzględnych (444 kobiety) jest zauważalny, to różnica wyrażona w procentach nie jest już tak pokaźna. Przyczyn takiego zjawiska, podobnie jak w 2018 roku, należy upatrywać zarówno po stronie popytowej rynku – większa liczba, lepiej opłacanych ofert pracy dla mężczyzn, jak również po stronie podaży – mniejsza gotowość do aktywności zawodowej wśród kobiet, w tym m. in. jako efekt wprowadzenia świadczenia wychowawczego 500+, które przy większej liczbie dzieci i niskich płacach „opłaca się” bardziej niż aktywność zawodowa.

Jeśli chodzi o strukturę długotrwałego bezrobocia kobiet na tle ogólnej struktury długotrwałego bezrobocia, udział długotrwale bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych uległ minimalnemu zmniejszeniu z 62,65% na koniec 2018 roku do 62,04% na koniec 2019 roku, a więc o 0,61%.

Jedynym obszarem, w którym tradycyjnie odnotowywano poprawę sytuacji kobiet była struktura wykształcenia. Kobiety z wyższym wykształceniem stanowiły na koniec 2019 roku 22,01% ogółu bezrobotnych kobiet wobec 21,3% na koniec 2018 roku.

Przy tym wszystkim należy mieć świadomość, iż czynniki kwantyfikowalne bardziej opisują strukturę bezrobocia kobiet niż faktycznie wskazują na jego przyczyny - jest to bowiem zjawisko o szerokich i złożonych uwarunkowaniach społeczno-ekonomicznych, które są mocno historycznie uкорzenione i bardzo trudne do zmiany. Do czynników społecznych zaliczyć można przede wszystkim tradycyjny proces socjalizacji, który utrwała stereotypy dotyczące miejsca kobiet w społeczeństwie, rodzinie i w efekcie również na rynku pracy, a także ograniczoną mobilność zawodową kobiet w okresie macierzyństwa i trudny powrót na rynek pracy po jego zakończeniu. Czynniki ekonomiczne wyrażają się w segregacji płciowej i segmentacji rynku pracy, nierównych warunkach płacowych (problem tzw. "luki płacowej"), licznych przeszkodach w awansowaniu i zajmowaniu wyższych stanowisk decyzyjnych przez kobiety (problem tzw. "szklanego sufitu") oraz w trudniejszym starciu kobiet na rynku pracy.

Wykres 6: Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i udział kobiet w tej liczbie w latach 2017-2019

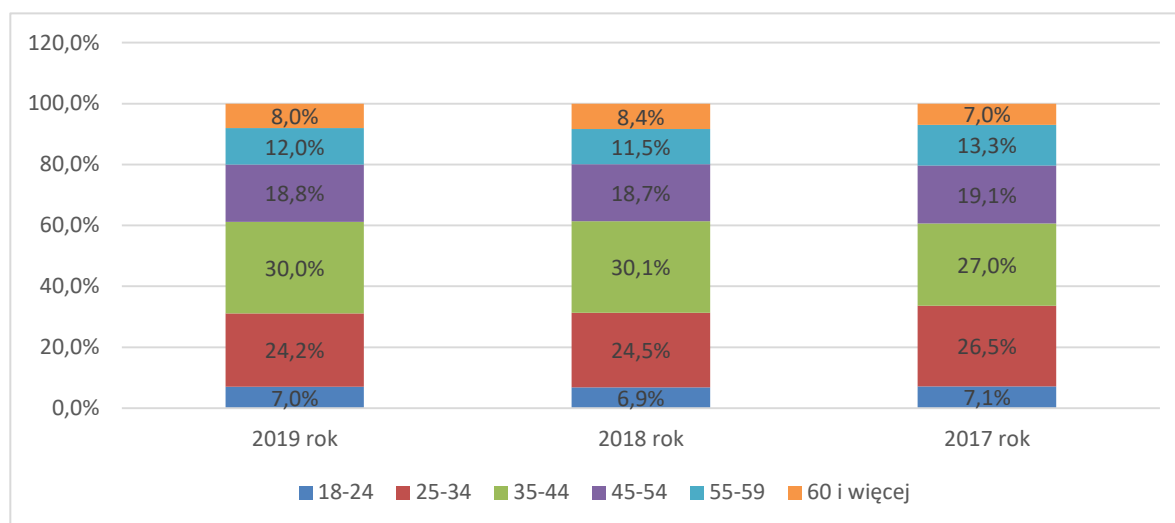
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

Wiek bezrobotnych

W 2019 roku, podobnie jak w roku poprzednim, największy udział wśród bezrobotnych miały osoby w wieku 35-44 lata – osób takich było 643 i stanowiły one 29,99% (868 osób; 30,16% na koniec 2018 r.). Drugą pod względem liczebności i udziału procentowego grupę na koniec 2019 r. stanowiły osoby z przedziału wiekowego 25-34 lata (518 osób; 24,16%). W 2019 r. nieznacznie wzrosła reprezentacja procentowa osób bezrobotnych w wieku 45-54 lata, tj. z 18,69% na koniec 2018 r. do 18,8% na koniec 2019 r. oraz w grupie wiekowej 18-24 lata z 6,95% do 7%. Spadła natomiast nieznacznie reprezentacja procentowa osób powyżej 60 roku życia, z 8,41% w 2018 roku do 7,98% w 2019 roku.

Strukturę wiekową bezrobotnych na koniec 2019, 2018 i 2017 roku w wartościach procentowych obrazuje poniży wykres.

Wykres 7: Struktura wiekowa bezrobotnych w wartościach procentowych na koniec 2019, 2018 i 2017 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

Wykształcenie

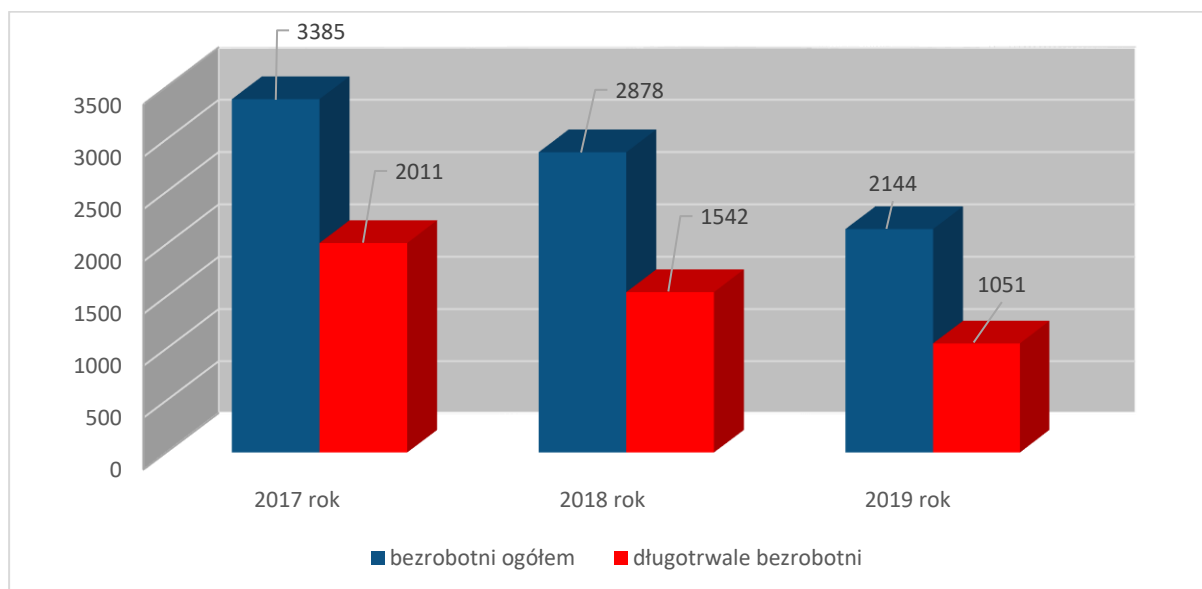
Rok 2019 przyniósł stosunkowo niewielkie zmiany w strukturze wykształcenia dąbrowskich bezrobotnych. Wyrażają się one między innymi we wzroście udziału procentowego osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogóle osób bezrobotnych, tj. z 17,86% na koniec 2018 r. do 18,75% na koniec 2019 r. Wzrósł również udział procentowy osób bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, tj. z 10,84% na koniec 2018 r. do 10,96% na koniec 2019 r. Natomiast obniżył się udział osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym z 28,6% na koniec 2018 r. do 27,19% na koniec 2019 r. Prawie niezauważalny wzrost odnotowano natomiast wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym z 22,93% na koniec 2018 r. do 22,95% na koniec 2019 r. oraz mocniej zauważalny wzrost wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej z 19,7% na koniec 2018 r. do 20,24% na koniec roku 2019.

Długotrwałe pozostawanie bez pracy

W przypadku osób długotrwałe bezrobotnych, ich liczba wyrażona w wartościach bezwzględnych spadła z 1 542 na koniec 2018 r. do 1 051 na koniec 2019 r., a udział procentowy z 53,58% do 49,02%. Oznacza to, że na przestrzeni badanego okresu udział osób długotrwałe bezrobotnych w ogóle bezrobotnych spadł o 4,56% i jest to podtrzymanie tego pozytywnego trendu z 2018 roku. Wcześniej stale utrzymywała się tendencja wzrostowa tego wskaźnika. Obecnie

możemy mówić o silnym przełamaniu dotychczasowego negatywnego trendu. Dla porównania na koniec 2017 roku osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 59,41% ogółu bezrobotnych, na koniec 2016 roku osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 57,6% ogółu bezrobotnych, na koniec 2015 roku 57,15% ogółu bezrobotnych, na koniec 2014 roku 56,7% ogółu bezrobotnych, na koniec 2013 roku 52%, zaś na koniec 2012 roku zaledwie 43,3%.

Wykres 8: Długotrwale bezrobotni na koniec 2017, 2018 i 2019 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

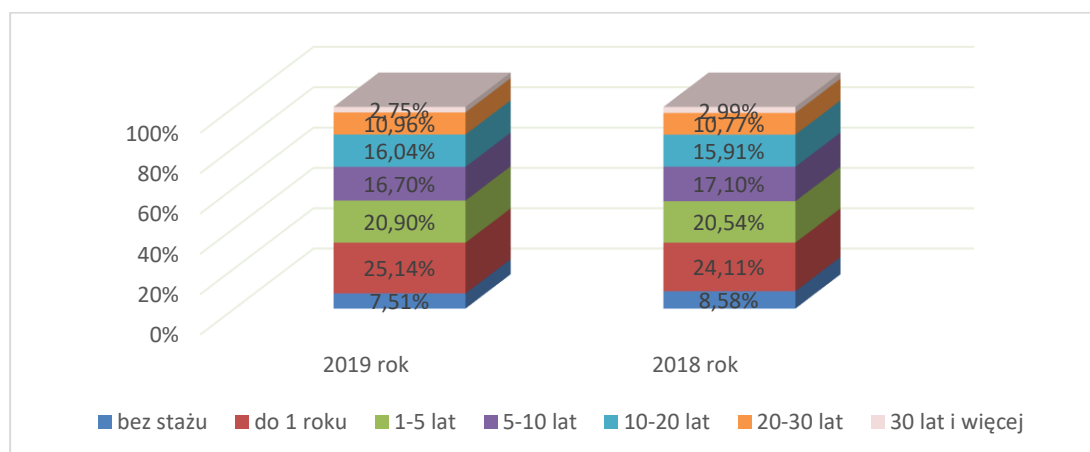
Tym samym należy uznać, że skoncentrowanie działań aktywizacyjnych adresowanych do tej grupy bezrobotnych zaczyna przynosić oczekiwane rezultaty. Należy jednak pamiętać, że osoby długotrwale bezrobotne to grupa niejednorodna a sukcesy aktywizacyjne najczęściej dotyczą osób, które stosunkowo niedawno „wpadły” w tzw. długotrwale bezrobocie. Zdecydowanie trudniej zaktywizować osoby bezrobotne chronicznie, czyli takie, które posiadają status osoby bezrobotnej nieprzerwanie przez okres ponad 24 miesięcy. Na koniec 2019 roku osób takich było 461 i stanowiły one 21,5% ogółu zarejestrowanych i 43,9% ogółu osób długotrwale bezrobotnych. Dla porównania na koniec 2018 roku 820 osób, tj. 28,49% ogółu zarejestrowanych osób posiadało status osoby bezrobotnej przez okres ponad 24 miesięcy i stanowiły one 53,18% ogółu osób długotrwale bezrobotnych. Należy zatem zauważyć, że poziom długotrwałego bezrobocia ponownie się zmniejszył, podobnie jego struktura uległa korzystnej zmianie, bowiem zmniejszył się odsetek bezrobotnych chronicznie w stosunku zarówno do ogółu zarejestrowanych, jak również długotrwale bezrobotnych. Trzeba jednak zaakcentować, że bezrobocie chroniczne najczęściej wiąże się ze

znacznym stopniem wykluczenia społecznego i marginalizacji. Oznacza to, że w przypadku stabilizacji lub dalszego niewielkiego spadku bezrobocia w kolejnych latach, dalsza skuteczna aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych będzie coraz trudniejsza, gdyż coraz większą ich część mogą stanowić bezrobotni chronicznie, najbardziej oddaleni od rynku pracy, w dużym stopniu niezainteresowani jakąkolwiek aktywizacją i opuszczeniem szeregu bezrobotnych.

Staż pracy

Analizując strukturę stażu pracy wśród ogółu bezrobotnych mieszkańców Dąbrowy Górniczej i zmiany zachodzące w jej obrębie na przestrzeni ostatniego roku (grudzień 2018-grudzień 2019) należy zauważyć, że wzrost dotyczy osób ze stażem 10-20 lat (z 15,91% na koniec 2018 roku do 16,04% na koniec 2019 roku), 1-5 lat (z 20,54% do 20,9%) oraz 20-30 lat (z 10,77% do 10,96%) a więc generalnie ze średnim i znacznym stażem pracy. Pozytywnym zjawiskiem jest natomiast to, że nastąpił nieznaczny spadek udziału procentowego osób bezrobotnych bez stażu pracy z 8,58% na koniec 2018 roku do 7,51% na koniec 2019 roku. Dane te zobrazowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 9: Struktura osób bezrobotnych wg stażu pracy na koniec 2018 i 2019 roku

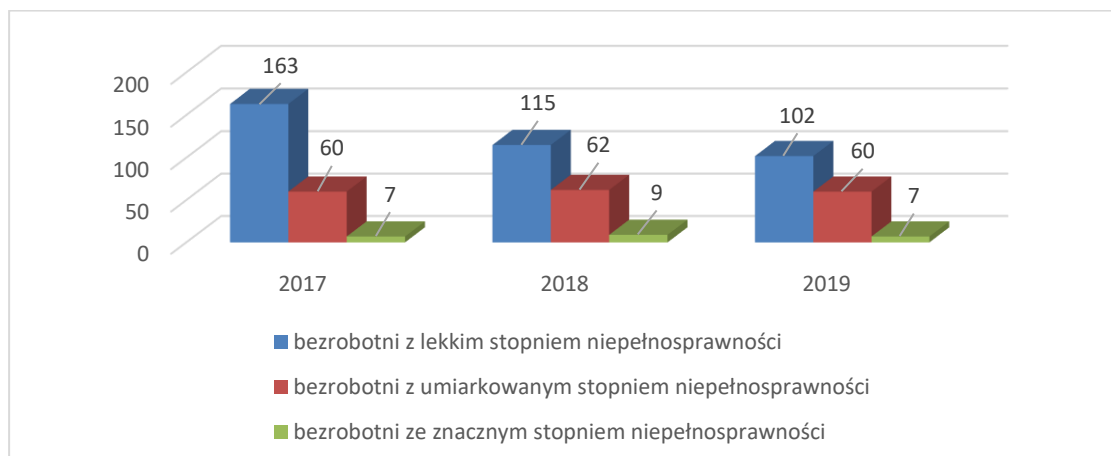
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

Osoby niepełnosprawne

Na koniec 2019 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Górniczej zarejestrowanych było 169 bezrobotnych osób niepełnosprawnych, tj. 7,9% ogółu osób bezrobotnych – na koniec 2018 roku osób takich było 186, tj. 6,5% ogółu bezrobotnych.

Udział osób bezrobotnych niepełnosprawnych w ogóle bezrobotnych cechuje się znaczną stabilnością.

Wykres 10: Liczebność osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

Cechy charakterystyczne tej grupy ciągle pozostają takie same i są to: długi okres pozostawania bez pracy (48,5% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych pozostaje bez pracy powyżej 12 m-cy – stan na koniec 2019 roku), niskie wykształcenie (61% legitymuje się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej lub zasadniczym zawodowym – stan na koniec 2019 roku), wiek powyżej 45 lat (65,1% zarejestrowanych – stan na koniec 2019 roku), brak doświadczenia zawodowego lub nieduży staż pracy – do 1 roku (29,6 % ogółu niepełnosprawnych bezrobotnych – stan na koniec 2019 roku). Stopa bezrobocia w tej grupie w dużej mierze zależy od czynników zewnętrznych, takich jak mechanizmy finansowe motywujące pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych w ramach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Zmieniające się ciągle przepisy w tym zakresie sprawiają, że zarówno otwarty, jaki i chroniony rynek pracy nie ma stabilności w tym zakresie.

Likwidacja profili pomocy

Nowelizacja Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przyniosła w czerwcu 2019 roku zmianę w postaci zniesienia obowiązkowego profilowania osób bezrobotnych. Tym samym każda osoba bezrobotna zarejestrowana w urzędzie pracy może ubiegać się o wsparcie w ramach wszystkich usług i instrumentów rynku pracy wymienionych w ww. ustawie.

Działania Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie ograniczania bezrobocia

Pośrednictwo pracy

Dobrej jakości pośrednictwo pracy jest tanią i najskuteczniejszą formą pomocy dla osób poszukujących pracy. Dlatego też strategicznym celem Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej jest osiągnięcie jak najlepszych wyników w zakresie pośrednictwa pracy. Pośrednictwo pracy polega na udzieleniu pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych.

W roku 2019 pracodawcy zgłosili do dąbrowskiego Urzędu 5588 miejsc pracy i aktywizacji zawodowej (a więc o 740 mniej niż w roku 2018 - 6328). Część z nich – 365 – pozyskane zostały przez pracowników Urzędu. Doradcy klienta skierowali na rozmowy kwalifikacyjne do pracodawców 1565 osób bezrobotnych (w tym 317 w ramach stażu); 495 osób bezrobotnych w ich wyniku podjęło pracę. Oznacza to 31,63% efektywność zatrudnieniową pośrednictwa pracy (wobec 34,71% efektywności w roku 2018). Ogółem, w omawianym okresie, z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia pracy wyrejestrowano 2601 osób (o 304 osoby mniej niż w roku 2018 - 2905).

Formą zwiększającą możliwość uzyskania zatrudnienia jest organizowanie giełd pracy z pracodawcami. Mając na celu dostosowanie i usprawnienie świadczenia usług do potrzeb klientów w zakresie rekrutacji pracowników Powiatowy Urząd Pracy proponuje pracodawcom organizację giełd pracy na terenie Urzędu z kandydatami w ramach zgłoszonych ofert pracy. Taka forma naboru pozwala pracodawcy na spotkanie z większą liczbą kandydatów a osobom bezrobotnym umożliwia bezpośrednią rozmowę z przyszłym pracodawcą. W 2019 roku zorganizowano 35 giełd pracy dla 25 pracodawców.

Poradnictwo zawodowe

Poradnictwo zawodowe realizowane przez doradców zawodowych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Górniczej ma na celu udzielanie pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w dokonaniu trafnej oceny indywidualnych szans podjęcia zatrudnienia i optymalnego wyboru kierunku rozwoju oraz kariery zawodowej.

Usługi świadczone w 2019 roku przez doradców zawodowych Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej obejmowały m.in. porady indywidualne dla osób bezrobotnych

i poszukujących pracy ułatwiający wybór zawodu, uzupełnienie bądź zmianę kwalifikacji zawodowych, analizowanie predyspozycji zawodowych klientów PUP, a także uzupełnienie wiedzy na temat wykorzystywania dostępnych metod i technik poszukiwania pracy, udzielanie pomocy przy sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych (życiorysu zawodowego i listu motywacyjnego), zapoznanie klientów z zasadami poprawnej autoprezentacji w trakcie rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcami, wzmacnianie motywacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy do zmiany ich sytuacji zawodowej oraz analizowanie w procesie doradczym innych problemów związanych ze sprawami zawodowymi.

Podstawowym narzędziem doradców zawodowych w trakcie indywidualnej pracy z klientem jest rozmowa, jednak wykorzystywano również takie narzędzia pracy, jak kwestionariusze predyspozycji zawodowych, konkretnie Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych KZZ, Inwentarz Osobowości NEO-FFI, Kotwice Kariery według Schein'a. Łącznie przeprowadzono 17 różnego rodzaju badań testowych.

Poradnictwo zawodowe to również informacja zawodowa i grupowa dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, dotycząca informacji o podstawowych usługach rynku pracy, zawodach i ogólnej sytuacji na lokalnym rynku pracy, możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych, oczekiwań pracodawców w zakresie kwalifikacji zawodowych wymaganych od kandydatów do pracy, możliwości podejmowania własnej działalności gospodarczej, a także innych informacji związanych z rynkiem pracy i instytucjami z nim związanymi.

Z informacji indywidualnych skorzystało 314 osób, zaś z informacji grupowych 112 osób.

Szkolenie z umiejętności poszukiwania pracy

W szkoleniach z zakresu umiejętności poszukiwania pracy w 2019 roku udział wzięło 21 osób (16 kobiet i 5 mężczyzn). Ww. szkolenia ukończyło 17 osób (14 kobiet oraz 3 mężczyzn). Celem szkoleń było umożliwienie uczestnikom nabycia umiejętności poszukiwania pracy, wzmocnienia motywacji do zmiany ich sytuacji zawodowej i uzyskania zatrudnienia.

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Oprócz oferowania osobom bezrobotnym propozycji zatrudnienia oraz udzielania wsparcia w postaci poradnictwa zawodowego, dąbrowski Urząd kładzie szczególny nacisk na inicjowanie i organizowanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu.

Tabela 16: Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu stosowane przez PUP Dąbrowa Górnicza w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
Prace interwencyjne	154	149	110
Staże	710	467	295
138D116o119finansowanie kosztów podjęcia działalności gospodarczej	138	116	119
Doposażenie stanowiska pracy	39	28	20
Szkolenie	162	121	94
Prace społecznie użyteczne	72	38	60

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej

W 2019 roku efektywność zatrudnieniowa staży wyniosła 85,2%, prac interwencyjnych 79,3% zaś szkoleń 53,1%.

Dla rynku pracy istotne są również dane dotyczące podmiotów gospodarczych, w szczególności sektora prywatnego, które generują miejsca pracy.

Tabela 17: Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	8 820	8 996	9 109
sektor prywatny – spółki handlowe	1 592	1 413	1 461
sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	168	140	133
sektor prywatny – spółdzielnie	22	16	17
sektor prywatny – fundacje	44	44	50
sektor prywatny – stowarzyszenia	257	244	254

Źródło: GUS

Analiza danych z lat 2017 – 2019 pokazuje wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą z 8 820 w roku 2017 do 9 109 w roku 2019. Również w ostatnich dwóch latach (2018, 2019) odnotowano wzrost ilości podmiotów gospodarki narodowej ogółem (2019 r. – 12 603). Porównując rok 2018 i 2019 nastąpił wzrost ilości prowadzonych spółdzielni, fundacji, stowarzyszeń i organizacji.

1.4.2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Program aktywizacji społecznej oraz zawodowej mieszkańców miasta Dąbrowa Górnicza od 2018 roku realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest to 3 letni projekt „INTEGRA III - program aktywnej integracji przeznaczony dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Dąbrowie Górniczej”. Program jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020 dla osi priorytetowej IX Włączenie społeczne, działanie 9.1 Aktywna integracja, poddziałanie 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty OPS i PCPR. Celem głównym projektu jest wzrost zdolności do zatrudnienia oraz integracji społeczno – zawodowej 150 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Dąbrowie Górniczej w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2020 r., a ogólna wartość projektu wynosi – 1 771 881,96 zł. Oferta projektu jest kierowana do osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Dąbrowy Górniczej, zwłaszcza do bezrobotnych i biernych zawodowo (osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz otoczenia tych osób), w tym młodzieży pozostającej w pieczy i opuszczającej pieczę zastępczą, rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, bezdomnych, osób borykających się z problemem uzależnień, osób z niepełnosprawnością – korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej. W ramach projektu „Integra III – program aktywnej integracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Dąbrowie Górniczej” zaplanowano realizację szeregu działań aktywizacyjnych. Są to m.in.: indywidualne spotkania z psychologiem oraz doradcą zawodowym, poradnictwo specjalistyczne, certyfikowane szkolenia/kursy, animacja lokalna, zajęcia kulturalno-rekreacyjne, treningi umiejętności i kompetencji społecznych oraz wiele innych dopasowanych do indywidualnych potrzeb uczestników/uczestniczek projektu. Udział w projekcie daje możliwość nabycia kwalifikacji i umiejętności praktycznych pozwalających zafunkcjonować na rynku pracy. Realizacja projektu przewidziana jest do 31 grudnia 2020 r.

1.5. Osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze

W ramach obszaru przedstawiono zaktualizowane dane w zakresie zadań realizowanych przez Środowiskowy Dom Samopomocy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób

Niepełnosprawnych, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej i Warsztaty Terapii Zajęciowej. Pozostałe zadania realizowane są zgodnie z kierunkami opisanymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020.

Środowiskowy Dom Samopomocy

W związku z wprowadzoną zmianą Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy, które weszły w życie 6 czerwca 2019 r., kreującą nowy typ domu - typ D - przeznaczony dla uczestników ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi, została wprowadzona uchwała Rady Miejskiej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie zmiany Statutu Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbrowie Górniczej.

Aktualnie Środowiskowy Dom Samopomocy wraz z filią jest jednostką pobytu dziennego typu A, B, C, D obejmującą wsparciem osoby przewlekle psychicznie chore (typ A), osoby z niepełnosprawnością intelektualną (typ B), osoby wykazujące inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C), oraz osoby ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi (typ D). Placówka dysponuje 80 miejscami, z czego 60 miejsc znajduje się w siedzibie, natomiast 20 miejsc w Filii. Miejsca w Filii Środowiskowego Domu Samopomocy dedykowane są dla osób ze spectrum autyzmu oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Placówka prowadzi działania wspierające, mające na celu: wykształcenie umiejętności radzenia sobie z doświadczeniem choroby psychicznej; kształtowanie podstawowych umiejętności społecznych uczestników odpowiednio do ich potrzeb i możliwości; pomoc w powrocie do zdrowego funkcjonowania w społeczeństwie; wdrażanie do osiągania optymalnego poziomu samodzielności w podstawowych sferach życia; poprawa wzajemnych relacji interpersonalnych, umiejętności komunikowania się, a także współżycia w grupie.

Tabela 18: Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy Dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w latach 2017-2019

	2017			2018			2019		
Liczba osób (rodzin) objętych świadczeniami tych jednostek, w ostatnich 3 latach	73 (72)			68 (67)			68 (68)		
Powody przyznawania pomocy społecznej w liczbach, w tych jednostkach w ostatnich 3 latach	Choroba psychiczna	Upośledzenie umysłowe	Inne zaburzenia czynności psychicznych	Choroba psychiczna	Upośledzenie umysłowe	Inne zaburzenia czynności psychicznych	Choroba psychiczna	Upośledzenie umysłowe	Inne zaburzenia czynności psychicznych
	35	17	21	33	16	19	31	18	19

Źródło: Środowiskowy Dom Samopomocy Dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi

Tabela 19: Uczestnicy Filii Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbrowie Górniczej w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
Liczba osób (rodzin) objętych świadczeniami tych jednostek, w ostatnich 3 latach	21 (19)	24 (22)	21 (19)
Powody przyznawania pomocy społecznej w liczbach, w tych jednostkach w ostatnich 3 latach	Zaburzenia ze spectrum autyzmu oraz niepełnosprawność sprzężona	Zaburzenia ze spectrum autyzmu oraz niepełnosprawność sprzężona	Zaburzenia ze spectrum autyzmu oraz niepełnosprawność sprzężona
	21	24	21

Źródło: Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbrowie Górniczej – dane dot. Filii

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W ramach struktury MOPS funkcjonuje Dział ds. Osób Starszych i Niepełnosprawnych. Zadania realizowane przez Dział obejmują m. in.: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Dynamikę realizowanych usług prezentuje poniższa tabela.

Tabela 20: Usługi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych realizowanych przez MOPS w Dąbrowie Górniczej w latach 2017-2019

	2017		2018		2019	
	Osób	godzin	Osób	godzin	Osób	godzin
Usługi opiekuńcze	129	20 711,5	151	37 184,5	233	55 740,5

Specjalistyczne usługi opiekuńcze	78	21 479	127	24 732,5	153	29 124
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	16	5 031,5	14	4 952	5	1 409,5

Źródło: MOPS W Dąbrowie Górniczej – Dział ds. Osób Starszych i Niepełnosprawnych

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej od 01.09.2019 r. do 31.12.2019 r. realizował Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” - edycja 2019, skierowany do opiekunów osób niepełnosprawnych. Z usług opieki wytchnieniowej skorzystało 11 osób, na łączną ilość 688 godzin. W 2020 roku Program jest kontynuowany w ramach kolejnej edycji.

Od 2012 roku Miasto Dąbrowa Górnicza realizuje także pilotażowy program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, jednostką wskazaną do realizacji programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Formy wsparcia przewidziane w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Program podzielony jest na moduły, obszary i zadania. W ramach modułu I programu „Aktywny samorząd” udzielane są dofinansowania m.in. do zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, dofinansowanie do zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania, pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, dofinansowanie do zakupu wózka lub skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego oraz kosztów naprawy skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne oraz koszty utrzymania tej protezy, pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (np. opłata za żłobek, przedszkole lub inny koszt zapewnienia opieki nad dzieckiem). W ramach modułu II programu udzielana jest pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (nauka w szkole wyższej, doktorskiej, policealnej, kolegium lub przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi).

Tabela 21: Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym w ramach programu „Aktywny samorząd” z udziałem środków PFRON w latach 2017-2019

	2017		2018		2019	
	Osób	kwota	Osób	kwota	Osób	kwota
Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	54	132 650,70	48	131 234,72	35	99 074,25

Źródło: MOPS W Dąbrowie Górniczej – Dział ds. Rehabilitacji Społecznej

Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Dane Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Górniczej umożliwiają analizę ilości wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności, przyczynach i rodzajach niepełnosprawności.

Zestawienie dotyczące orzekania niepełnosprawności prezentują zaktualizowane tabele.

Tabela 22: Zestawienie dotyczące wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia w latach 2017-2019

Lp	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności	3	1	3
2	Wydane orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	23	70	99
3	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	238	192	192
4	Ogółem wydane orzeczenia	264	263	294

Źródło: PZON w Dąbrowie Górniczej

Tabela 23: Zestawienie dotyczące wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2017-2019

Lp	Wyszczególnienie	2017	2018	2019	
1	Wydane orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności	2 276	2 212	2 479	
2	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	62	38	49	
3	Wydane orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	20	37	34	
4	Ogółem wydane orzeczenia	2 358	2 287	2 562	
5	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych -	Lekki	171	157	133
		Umiarkowany	218	219	263
		Znaczny	134	145	237
		Po raz pierwszy	523	521	633
	Orzeczenia wydane na podstawie art.5a ustawy	Liczba	0	1	1

Źródło: PZON w Dąbrowie Górniczej

Tabela 24: Zestawienie dotyczące niepełnosprawności dzieci w latach 2017-2014

Symbol niepełnosprawności	2017				2018				2019			
	Liczba orzeczeń	Wiek			Liczba orzeczeń	Wiek			Liczba orzeczeń	Wiek		
		0-3	4-7	8-16		0-3	4-7	8-16		0-3	4-7	8-16
01-U	4	0	0	4	7	0	1	6	17	0	4	13
02-P	27	0	7	20	9	0	0	9	4	0	0	4
03-L	4	0	2	2	7	1	1	5	5	2	3	0
04-O	7	2	2	3	6	0	1	5	7	0	2	5
05-R	20	4	3	13	16	6	3	7	11	2	1	8
06-E	15	4	2	9	5	1	4	0	5	1	2	2
07-S	12	3	4	5	15	5	4	6	10	3	0	7
08-T	2	2	0	0	5	4	0	1	5	4	0	1
09-M	5	3	0	2	6	2	0	4	4	1	2	1
10-N	57	29	15	13	47	17	19	11	52	23	16	13
11-I	30	6	15	9	18	5	6	7	26	6	5	15
12-C	55	10	22	23	51	7	18	26	46	5	24	17
Razem	238	63	72	103	192	48	57	87	192	47	59	86

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Górniczej

Dominującymi schorzeniami u dzieci są całościowe zaburzenia rozwoju, choroby neurologiczne, a także schorzenia internistyczne.

Tabela 25: Dane dotyczące orzekania stopnia niepełnosprawności z podziałem na stopień niepełnosprawności oraz według kryterium wieku i płci w latach 2017-2019

Rok wydania orzeczenia	Ilość orzeczeń	Stopień niepełnosprawności			Podział według wieku				Podział według płci	
		Znacznym	Umiarkowany	Lekki	16-25	26-40	41-59	60 +	K	M
2017	2 276	444	1 208	624	103	236	869	1 068	1 198	1 078
2018	2 112	468	1 142	602	93	219	761	1 139	1 181	1 031
2019	2 479	686	1 200	593	86	214	757	1 422	1 346	1 333

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Górniczej

Tabela 26: Dane dotyczące przyczyny niepełnosprawności

Symbol przyczyny niepełnosprawności	2017	2018	2019
01-U upośledzenie umysłowe	14	18	17
02-P choroby psychiczne	289	249	222
03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	114	133	102
04-O choroby narządu wzroku	76	85	79
05-R upośledzenie narządu ruchu	572	583	593
06-E epilepsja	39	24	26
07-S choroby układu oddechowego i krążenia	388	341	455
08-T choroby układu pokarmowego	99	73	104
09-M choroby układu moczowo-płciowego	109	65	112
10-N choroby neurologiczne	297	403	466
11-I inne	276	238	303
12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	3	0	0
Razem	2 276	2 212	2 479

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Górniczej

Wiodącymi przyczynami niepełnosprawności wśród osób orzekanych pozostają: schorzenia układu ruchu, neurologiczne, układu oddechowego oraz zaburzenia psychiczne.

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych

Spośród przedstawicieli działających organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli jednostki samorządu terytorialnego powoływana jest Powiatowa Społeczna Rada do

Spraw Osób Niepełnosprawnych będąca ciałem doradczym Prezydenta Miasta. Do zakresu działania Rady należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz ocena ich realizacji, a także opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej

Obecnie na terenie Dąbrowy Górniczej edukację, rehabilitację oraz rewitalizację niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży zapewnia Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej, w skład którego wchodzi:

- Przedszkole Specjalne Nr 2,
- Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 1,
- IV Liceum Ogólnokształcące Specjalne dla Uczniów Słabowidzących i Niewidomych, Słabosłyszących i Niedosłyszących, w tym z Autyzmem, Zespołem Aspergera, z Niepełnosprawnością Ruchową, Afazją oraz z Niepełnosprawnościami Sprzężonymi,
- Szkoła Branżowa I stopnia Specjalna Nr 1,
- Szkoła Specjalna Przyspasabiająca do Pracy,
- Internat.

Ponadto oddziały integracyjne funkcjonują w Przedszkolu Nr 20, Przedszkolu Nr 29 oraz Szkole Podstawowej Nr 20, w których edukacja i rewalidacja dzieci odbywa się przy wsparciu nauczycieli wspomagających. Uczniowie niepełnosprawni, których rodzice zdecydowali się na kształcenie dzieci w placówkach ogólnodostępnych korzystają z 2 godzin rewalidacji indywidualnej tygodniowo dla każdego dziecka. Zajęcia te prowadzone są przez specjalistów oraz terapeutów.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Na terenie miasta placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia jest Warsztat Terapii Zajęciowej.

Celem Warsztatu jest realizacja zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych

do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia, na miarę jej indywidualnych możliwości. Realizacja tych zadań odbywa się poprzez:

- usprawnianie ogólne,
- rozwijanie umiejętności, w tym wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej,
- przygotowanie do życia w środowisku społecznym, w szczególności poprzez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz rozwój innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej i fizycznej,
- rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy,
- rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy na otwartym lub chronionym rynku pracy lub szkolenia zawodowego.

Obecnie na terenie miasta działa jeden Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Dąbrowskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Otwarte Serca” w Dąbrowie Górniczej. Uczestnikami warsztatu są osoby niepełnosprawne, które ukończyły 18 lat, posiadają orzeczony znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności wraz ze wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej zawartym w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wydanym przez właściwy organ. Warsztat obecnie przeznaczony jest dla 60 osób niepełnosprawnych.

1.6. Sprawy bytowe, mieszkalnictwo i bezdomność

W ramach obszaru przedstawiono zaktualizowane dane w zakresie zadań z zakresu mieszkalnictwa i wsparcia osób bezdomnych. Pozostałe zadania realizowane są zgodnie z kierunkami opisanymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020.

Mieszkalnictwo

Obecnie miasto w obszarze prowadzenia polityki mieszkaniowej realizuje Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2018-2022, oraz Politykę mieszkaniową gminy Dąbrowa Górnicza na lata 2018-2027. Gmina Dąbrowa Górnicza realizując zadania wynikające z przepisów prawa, kontynuuje wcześniej prowadzone działania oraz podejmuje nowe przedsięwzięcia, które zwiększą efektywność gospodarowania zasobem mieszkaniowym oraz przyczynią się do zaspokojenia potrzeb

mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej. Zasób mieszkaniowy miasta wraz z prognozą prezentuje tabela.

Tabela 27: Stan zasobu mieszkaniowego oraz prognoza zmian w latach 2016 – 2022

Wyszczególnienie		Lata						
		Stan wyjściowy na 30.06.2017	Wykonanie 2017	Wykonanie 2018	Wykonanie 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Lokale mieszkalne gminy ogółem*	Liczba	3 284	3 297	3 262	3 222	3 140	3 231	3 207
	Pu m ²	132 293,40	130 928,54	127 830,96	125 792,21	126 017,81	130 504,71	129 662,61
w tym:								
Lokale mieszkalne pełno standardowe.	Liczba	2412	2396	2338	2 294	2241	2287	2 247
	Pu m ²	105 692,40	104 422,54	101 048,38	99 496,84	98 666,81	100 972,11	99 227,71
Lokale mieszkalne o obniżonym standardzie.	Liczba	92	56	49	41	0	0	0
	Pu m ²	3 906,00	2 352,00	2 080,37	1 930,37	0	0	0
Lokale z najmem socjalnym.	Liczba	780	845	842	854	899	944	960
	Pu m ²	22 695,00	24 154,00	24 094,21	24 364,21	27 351,00	29 532,60	30 434,90
Tymczasowe pomieszczenia	Liczba	33	33	33	33	33	33	33
	Pu m ²	608,00	608,00	608,00	608,00	608,00	608,00	608,00
w tym:								
Tymczasowe pomieszczenia pełno standardowe	Liczba	33	33	33	33	33	33	33
	Pu m ²	608,00	608,00	608,00	608,00	608,00	608,00	608,00

Źródło: Sprawozdania oraz prognoza z wykonania Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2018-2022.

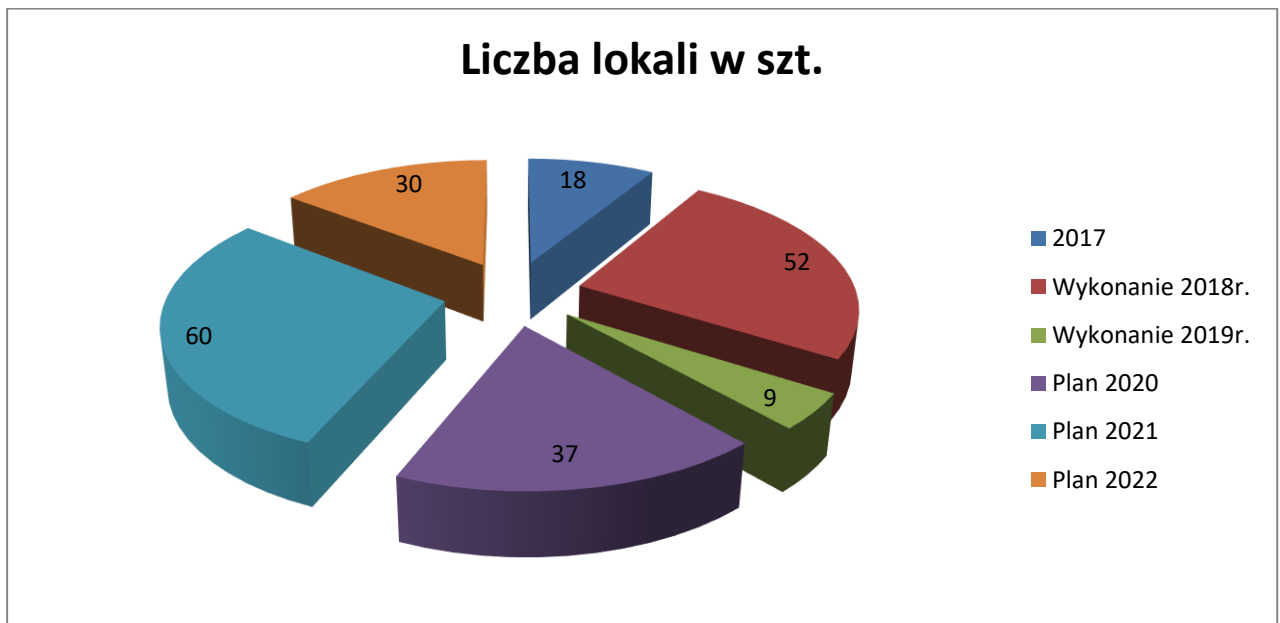
Miasto Dąbrowa Górnicza przyjęło w ww. programie plan zwiększania ilości lokali socjalnych. Ich przyrost wynika między innymi z utrzymującej się tendencji zadłużania lokali przez osoby niepłacące czynszu, a także będące konsekwencją tego eksmisje.

Tabela 28: Lokale z najmem socjalnym w Dąbrowie Górniczej w latach 2017 – 2022

Lata	2017	Wykonanie 2018r.	Wykonanie 2019r.	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Liczba lokali w szt.	18	52	9	37	60	30
Powierzchnia w m ²	504,00	1 124,41	270,00	1 570,70	2 616,60	1 308,30
Koszt w zł	2 044 000	3 693 036	186 624	666 000	1 080 000	540 000
w tym dofinansowanie	306 600	0	0	0	0	0

Źródło: Sprawozdania oraz prognoza z wykonania Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2018-2022.

Wykres 11: Liczba lokali z najmem socjalnym w Dąbrowie Górniczej w latach 2017 -2022.

Źródło: Sprawozdania oraz prognoza z wykonania Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2018-2022.

Stan zasobu mieszkaniowego miasta do roku 2020 zostanie zrealizowany w sposób opisany w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020.

Rozwiązaniem systemowym zgodnie z Ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych w zakresie przeciwdziałania zadłużeniom czynszowym oraz eksmisjom i bezdomności pozostają dodatki mieszkaniowe.

Tabela 29: Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych oraz koszty ich finansowania w latach 2017-2019

		2017	2018	2019
Liczba dodatków		11 651	9 816	8 296
W zasobie	miejskim	4 534	3 792	3 330
	spółdzielczym	4 663	3 921	3 239
	wspólnot mieszkaniowych	1 349	1 247	1 072
	prywatnym	424	362	278
	TBS	0	0	0
	innym	681	494	377
Wydatkowane kwoty		2 796 557 zł	2 267 637 zł	1 838 775 zł

Źródło: Sprawozdanie SG-1 Statystyka gminy. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

W kolejnych latach 2017 – 2019 utrzymuje się tendencja spadkowa w ilości przyznawanych dodatków mieszkaniowych oraz wydatkowanych środków na dodatki mieszkaniowe pobierane przez mieszkańców miasta.

Bezdomność

W kwestii problemu społecznego jakim jest bezdomność można przedstawić dane dotyczące jego rozmiarów. Jednym z parametrów jest ilość świadczeniobiorców, którym przyznano pomoc przez MOPS z tytułu bezdomności.

Tabela 30: Liczebność świadczeń z tytułu bezdomności w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
Liczba świadczeniobiorców z tytułu bezdomności	183	213	217

Źródło: Sprawozdania roczne MOPS w Dąbrowie Górniczej MPiPS-03 za lata 2017-2019

W zakresie udzielania pomocy osobom bezdomnym na terenie miasta funkcjonują następujące placówki:

- Dom dla osób Bezdomnych, w tym z usługami opiekuńczymi, prowadzony na zlecenie miasta Dąbrowa Górnicza przez Caritas Diecezji Sosnowieckiej,
- Noclegownia dla Bezdomnych z Dąbrowy Górniczej, prowadzona przez Caritas Diecezji Sosnowieckiej na zlecenie miasta,
- Schronisko dla bezdomnych prowadzone przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczyne.

Pomoc doraźną osobom bezdomnym świadczą także: Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Dąbrowskie Stowarzyszenie Rodzin w Kryzysie.

W związku z istniejącą infrastrukturą w postaci mieszkalnictwa socjalnego (ponad 800 lokali) w mieście funkcjonuje system pomocy osobom w wychodzeniu z bezdomności. W ramach tego systemu funkcjonuje także mieszkanie chronione dla osób bezdomnych rokujących usamodzielnienie i uniezależnienie od instytucji pomocowych. Mieszkanie chronione dysponuje 4 miejscami, w roku 2019 przebywało w nim łącznie 5 osób.

2. Identyfikacja czynników rozwojowych w sferze społecznej – zastosowane narzędzie: analiza SWOT

Poniżej przedstawiono dokonaną aktualizację w 6 obszarach: edukacja i kultura, zdrowie i profilaktyka uzależnień, pomoc społeczna, rodzina i przeciwdziałanie przemocy, bezrobocie, osoby niepełnosprawne i osoby starsze, sprawy bytowe, mieszkalnictwo i bezdomność, przeprowadzoną przez wydziały urzędu, w tym podległe im jednostki organizacyjne.

Obejmuje ona dokonaną aktualizację analizy SWOT. Oceny poszczególnych czynników dokonano analogicznie jak w dokumencie głównym posługując się skalą pięciostopniową, gdzie 1 oznaczało bardzo niską ocenę problemu, a 5 ocenę bardzo wysoką. Sumy ocen stanowią wyniki dla poszczególnych części analizy. W oparciu o uzyskane wyniki określone zostały warianty strategiczne, a w ich konsekwencji cele i kierunki działań.

2.1. Zdrowie i profilaktyka uzależnień

MOCNE STRONY	Ocena
Dobrze rozwinięta sieć placówek leczenia otwartego	4,50
Wielooddziałowy Szpital Specjalistyczny z profesjonalną kadrą medyczną	4,67
Efektywna współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie profilaktyki uzależnień	4,57
Wzrastająca wśród mieszkańców świadomość problematyki prozdrowotnej	4,50
Wzrastająca aktywność ruchowa, zmiana stylu życia mieszkańców	4,00
Tereny zielone zwiększające możliwość aktywnego wypoczynku mieszkańców	4,00
Efektywna realizacja programów profilaktycznych w mieście	4,57
SUMA	30,81

SŁABE STRONY	Ocena
Niedostatecznie doszacowane kontrakty NFZ skutkujące długotrwałym oczekiwaniem na realizację świadczeń zdrowotnych	4,67
Niedostateczna informacja o realizowanych programach profilaktycznych wśród mieszkańców	2,00
Niedostateczna ilość świadczeń zdrowotnych	3,83
Niewystarczająca ilość NGO realizujących programy zdrowotne	4,33
Brak dostatecznej ilości specjalistów realizujących świadczenia w oparciu o ubezpieczenie zdrowotne – psychiatrów i psychiatrów dziecięcych, diabetologów, onkologów i geriatrów	4,50
Starzejąca się społeczność miasta	3,00
Wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne	3,50
SUMA	25,83

SZANSE	Ocena
Zwiększenie ilości i potencjału NGO działających w obszarze ochrony zdrowia	4,57
Zmiany prawne umożliwiające zwiększenie ilości programów dofinansowanych z budżetu państwa	4,67
Zwiększenie kontraktów NFZ na świadczenia zdrowotne na terenie Dąbrowy Górniczej, ze szczególnym uwzględnieniem psychiatrii i geriatry	3,86
Zwiększenie ilości programów dotyczących obszaru ochrony zdrowia realizowanych na rzecz mieszkańców Dąbrowy Górniczej	4,43
Zwiększenie różnorodności realizowanych programów profilaktycznych dostosowywanych do aktualnych potrzeb środowiska lokalnego	4,00
Rozwój działań związanych z uzależnieniami behawioralnymi wśród dzieci i młodzieży	4,00
SUMA	25,53

ZAGROŻENIA	Ocena
Spadek nakładów na służbę zdrowia	3,90
Wzrost liczby uzależnionych w tym dzieci i młodzieży	4,86
Wzrost zachorowań mieszkańców	4,00
Ujemny przyrost naturalny	3,00
Zbyt łatwy dostęp do środków psychoaktywnych, narkotyków i alkoholu	4,43
Wzrost liczby dzieci i młodzieży z uzależnieniami behawioralnymi	4,00
SUMA	24,19

$$\Sigma S > \Sigma W; \Sigma O > \Sigma T$$

$$30,81 > 25,83; 25,53 > 24,19$$

Wniosek:

- Polityka społeczna miasta Dąbrowa Górnicza w obszarze „zdrowie i profilaktyka uzależnień” **powinna być nadal agresywna.**
- Cele strategiczne nadal powinny służyć wykorzystaniu szans pojawiających się w otoczeniu przy pomocy silnych stron – zasobów własnych miasta.

2.2. Pomoc społeczna, rodzina i przeciwdziałanie przemocy

SILNE STRONY	Ocena
Zainteresowanie władz problemami i ich świadomość	3,73
Pozyskiwanie środków (powadzenie akcji promocyjnych / informacyjnych)	4,00
Jasno wyznaczone kierunki działań	4,00
Dostępność do różnorodnych form pomocy	4,55
Duże zasoby instytucjonalne i kadrowe (Wykwalifikowana kadra)	4,26
Rozwój kapitału społecznego	4,00

Partycypacja społeczna (zaangażowanie mieszkańców, udział w działaniach grup społecznych, NGO oraz w procedurach zw. z budżetem partycypacyjnym)	4,00
Interdyscyplinarność w rozwiązywaniu problemów, dobra współpraca między sektorami	4,16
SUMA	32,70

SŁABE STRONY	Ocena
Niewystarczające środki finansowe	3,16
Brak całościowej diagnozy środowiska	3,22
Brak oferty dla osób ze sprzężoną niepełnosprawnością po 25 r.ż.	3,85
Izolacja społeczna osób żyjących w ubóstwie	2,90
Brak transportu dla osób niepełnosprawnych	3,50
Bariery architektoniczne (Komunikacja)	3,00
Brak chęci korzystania niektórych środowisk z pomocy i wsparcia (trudności z dotarciem z pomocą)	3,95
Brak mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	3,80
Niewystarczające wsparcie psychologiczne, liczba funkcjonujących grup wsparcia (samopomocowych)	3,00
Brak kandydatów na rodziny zastępcze	3,00
Długie terminy oczekiwania na wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży	3,80
Skomplikowane procedury administracyjne – duża liczba dokumentów do wypełnienia	4,40
Brak kandydatów na opiekunów prawnych dla osób ubezwłasnowolnionych	5,00
SUMA	46,58

SZANSE	Ocena
Dostęp do środków zewnętrznych tzw. dobrych praktyk	3,70
Rozwój organizacji non-profit	3,40
Rosnąca świadomość społeczna	3,50
Położenie geograficzne miasta	3,20
Zmiany w przepisach prawnych	3,83
SUMA	17,63

ZAGROŻENIA	Ocena
Niż demograficzny i starzejące się społeczeństwo	4,40
Niespójność przepisów prawa, aktów prawnych oraz dowolność ich interpretacji	4,20
Emigracja	2,50
Szybkie tempo zmian generujących "nowe" problemy społeczne	3,50
Ograniczony dostęp do opieki medycznej ze wzgl. na ograniczone śr. z NFZ	3,00
Zbyt wolne orzecznictwo w sądach	4,44
SUMA	22,04

$\Sigma S < \Sigma W; \Sigma O < \Sigma T$

$32,70 < 46,58; 17,63 < 22,04$

Wniosek:

- Polityka społeczna miasta Dąbrowa Górnicza w obszarze „pomoc społeczna, rodzina i przeciwdziałanie przemocy” **powinna być nadal defensywna.**
- Cele strategiczne powinny służyć przetrwaniu i polegać na pokonywaniu słabych stron i zagrożeń.

2.3. Bezrobocie i rynek pracy

SILNE STRONY	Ocena
Dobrze rozwinięty sektor handlowy	4,00
Położenie (lokalizacja) miasta	4,00
Efektywne wykorzystywanie środków zewnętrznych	4,00
Stosowanie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych (CIS, PAI, spółdzielnie socjalne, wspieranie przedsiębiorczości - dotacje na podjęcie działalności gospodarczej)	4,00
Współpraca międzysektorowa	3,50
Działanie Wydziału Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów	3,00
Działalność Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości	3,00
SUMA	25,50

SŁABE STRONY	Ocena
Uzależnienie osób bezrobotnych od pomocy społecznej	3,50
Jakość proponowanych ofert pracy (wysokość wynagrodzenia, rodzaj i okres umowy, możliwość rozwoju)	3,50
Słabo rozwinięty system komunikacji na terenach zielonych (ograniczenie mobilności)	3,00
Niedopasowanie kwalifikacji osób poszukujących pracy w stosunku do oczekiwań pracodawców	5,00
Konieczność rejestracji w PUP celem uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego	3,00
Uzależnienie lokalnego rynku pracy od sektora hutnictwa	3,00
SUMA	21,00

SZANSE	Ocena
Szkolnictwo zawodowe na poziomie średnim	4,00
Dalszy rozwój strefy ekonomicznej	4,00
Perspektywa finansowa 2014-2020	4,00
Rozwój usług w sektorze: opiekuńczym, turystyczno-rekreacyjnym, aktywizacyjnych (czas wolny)	4,10
Działalność Dąbrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości oraz Wydziału Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów mająca na celu kreowanie i rozwijanie postaw	3,00

przedsiębiorczych wśród młodzieży, osób planujących rozpocząć działalność gospodarczą oraz prowadzących swój własny biznes	
Możliwość wykorzystania "szerokiego toru" -wykorzystanie go w logistyce transportu	3,00
Wsparcie sektora ekonomii społecznej	3,00
Rozwój sektora MŚP	5,00
SUMA	30,10

ZAGROŻENIA	Ocena
Zmiany w prawie (w tym utrudniające planowanie działań)	3,00
Emigracja młodzieży	4,00
Słabe zainteresowanie młodzieży kształceniem w zasadniczych szkołach zawodowych	4,00
Uzależnienie rynku pracy w dużym stopniu od ArcelorMittal	4,00
Długotrwałość bezrobocia prowadząca do wykluczenia społecznego	4,00
Starzenie się społeczeństwa	3,75
Skutki Covid-19	3,00
SUMA	25,75

$$\Sigma S > \Sigma W; \Sigma O > \Sigma T$$

$$25,5 > 21; 30,10 > 25,75$$

Wniosek:

- Polityka społeczna miasta Dąbrowa Górnicza w obszarze „bezrobocie” **zmieniła się z konkurencyjnej na agresywną.**
- Cele strategiczne powinny służyć wykorzystaniu szans pojawiających się w otoczeniu przy pomocy silnych stron – zasobów własnych miasta.

2.4. Edukacja, sport i kultura

SILNE STRONY	Ocena
Bardzo dobrze zorganizowana sieć przedszkoli, szkół, placówek edukacyjnych i kultury	5,00
Prowadzenie w szkołach ponadgimnazjalnych (licea ogólnokształcące i technika) zajęć z języków obcych i informatyki w grupach oddziałowych/ międzyoddziałowych zgodnie z zasadą liczba klas x 2	5,00
Realizacja w liceach ogólnokształcących dwóch przedmiotów w zakresie rozszerzonym w grupach międzyoddziałowych zgodnie z zasadą liczba klas x 2	5,00
Wysokie kwalifikacje pracowników, dobrze wykształcona, stale doksztalająca się kadra	5,00
Realizacja gminnego programu zajęć gimnastyki korekcyjnej dla dzieci i uczniów uczęszczających do dąbrowskich przedszkoli i szkół	5,00
Zapewnienie dobrych warunków do nauki w placówkach, w tym integracyjnych i specjalnych	5,00

Dbłość i systematyczna modernizacja infrastruktury w obszarze sportu, kultury i edukacji	4,50
Dobry poziom bezpieczeństwa w placówkach	4,00
Dobra współpraca instytucjonalna (placówki oświaty, kultury i sportu, NGO stowarzyszenia, fundację)	5,00
Wysokie osiągnięcia uczniów w konkursach i zawodach sportowych	4,00
Funkcjonowanie w mieście szkół wyższych	2,00
Dobra baza rekreacyjna (tereny zielone, parki), dobre zagospodarowanie terenów	5,00
Szeroki wachlarz oferty rekreacyjnej, edukacyjnej, kulturalnej, oświatowej	5,00
Wysoka aktywność NGO w obszarze kultury i sportu	4,00
Stale wzrastający udział szkół w projektach unijnych	4,00
SUMA	67,50

SŁABE STRONY	Ocena
Niewystarczający przepływ informacji	3,00
Niewystarczające finansowanie ośrodków kultury, oświaty i sportu	5,00
Niewystarczająca oferta kulturalna i sportowa dla grup wykluczonych społecznie	1,00
SUMA	9,00

SZANSE	Ocena
Dalszy rozwój sfery ekonomicznej	5,00
Kształcenie uczniów w zawodach poszukiwanych na rynku pracy	4,00
Promowanie i wspieranie sukcesów edukacyjnych uczniów dąbrowskich szkół	4,00
Rozwój działań w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz środowiskiem dąbrowskiej młodzieży	4,00
Rozwój usług w sektorze: opiekuńczym, turystyczno-rekreacyjnym, aktywizacyjnym (organizacja czasu wolnego)	5,00
SUMA	22,00

ZAGROŻENIA	Ocena
Częste zmiany przepisów prawa	4,00
Wysokie koszty realizacji zaleceń w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej	4,00
Brak kadry pedagogicznej uprawnionej do kształcenia w zawodach preferowanych na rynku pracy	3,00
Emigracja młodzieży	3,00
SUMA	14,00

$\Sigma S > \Sigma W; \Sigma O > \Sigma T$

$67,50 > 9,00; 22,00 > 14,00$

Wniosek:

- Polityka społeczna miasta Dąbrowa Górnicza w obszarze „edukacja, sport i kultura” **powinna być nadal agresywna.**
- Cele strategiczne powinny służyć wykorzystaniu szans pojawiających się w otoczeniu przy pomocy silnych stron – zasobów własnych miasta.

2.5. Osoby niepełnosprawne i osoby starsze

SILNE STRONY	Ocena
Infrastruktura pomocowa w postaci systemu DPS „Pod Dębem”, Dzienny Dom „Senior – WIGOR”, ŚDS, WTZ	5,00
Organizacje pozarządowe o profilu działalności skierowanej na osoby starsze i niepełnosprawne	4,00
Zasoby ludzkie - wykwalifikowana kadra specjalistów pracujących z seniorami i osobami z niepełnosprawnością	5,00
Funkcjonująca Rada Seniorów	3,00
Działania dwóch Uniwersytetów III wieku	4,00
Rozwój infrastruktury służącej osobom niepełnosprawnym i starszym między innymi w ramach środków budżetu partycypacyjnego	3,00
Ilościowa diagnoza starości	4,00
Większość obiektów publicznych bez barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych ruchowo	4,00
Projekty i działania adresowane do osób starszych i niepełnosprawnych (np. spartakiada)	4,00
SUMA	36,00

SŁABE STRONY	Ocena
Brak diagnozy jakościowej w zakresie rozróżnienia etapów starości a także niepełnosprawności	5,00
Brak diagnozy w zakresie niepełnosprawności w mieście (stopień, rodzaj niepełnosprawności, wynikające z tego ograniczenia) diagnoza pogłębiona	5,00
Niski poziom udziału mieszkańców (seniorów) w działalności wolontarystycznej	3,00
Istniejące bariery architektoniczne ograniczające funkcjonowanie osób niepełnosprawnych (m. innymi dla osób niewidomych)	5,00
Brak publicznego transportu (na indywidualne potrzeby) osób niepełnosprawnych	4,00
Ograniczony dostęp do lekarza geriatry i brak oddziałów paliatywnych	5,00
Ograniczony dostęp do wsparcia psychologicznego dla osób starszych i osób niepełnosprawnych, w szczególności dla osób poza placówkami	4,00
Brak wystarczających środków finansowych na zaspokojenie potrzeb wszystkich mieszkańców wymagających wsparcia w tym zakresie dot. usług opiekuńczych	4,00
Niski poziom świadomości społeczeństwa na temat potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych i zaburzonych psychicznie	4,00

Brak wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych i osób starszych "zależnych". Okresowe zapewnienie opieki na okoliczność pobytu w szpitalu, sanatorium i w innych okolicznościach	3,80
Brak wsparcia instytucjonalnego typu dziennego dla osób dorosłych niepełnosprawnych, w godzinach popołudniowych	5,00
Brak Zakładu Aktywności Zawodowej	5,00
Brak zintegrowanego systemu działań na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych	5,00
Trudności w dostępie do lekarzy specjalistów (duże kolejki i okresy oczekiwania)	5,00
Niewystarczająca baza wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnością, m. innymi dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi	4,00
Infrastruktura niedostosowana do obowiązujących standardów	5,00
SUMA	71,80

SZANSE	Ocena
Wolontariat OS i ON oraz wolontariat na rzecz tych grup społecznych	4,00
Rozwój aktywności lokalnej, rozwój ekonomii społecznej	5,00
Możliwość pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz	5,00
Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	5,00
Wykorzystanie bazy lokalowej działających instytucji i organizacji	5,00
Funkcjonowanie Karty Seniora	2,00
Rozwój współpracy instytucjonalnej i NGO , integracja i wypracowanie wspólnych działań	4,00
Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie problemów osób starszych i osób niepełnosprawnych	5,00
Miasto przyjazne seniorom – „Aktywny Senior”	3,00
Kształcenie w nowych kierunkach: Asystent osób niepełnosprawnych, trener pracy	3,00
Rozwój Polityki Senioralnej na poziomie lokalnym i krajowym	5,00
Podniesienie standardu obiektów	5,00
SUMA	51,00

ZAGROŻENIA	Ocena
Brak wystarczających środków finansowych na pokrycie wzrastających potrzeb społecznych OS i ON	5,00
Biurokracja utrudniająca dostęp do usług społecznych osób starszych i niepełnosprawnych	4,00
Częste zmiany aktów prawnych, brak spójności przepisów, różna interpretacja przepisów	4,00
Pogłębiające się wykluczenie osób starszych i niepełnosprawnych (ageizm, gerontofobia)	5,00
Pogłębiające się zubożenie osób starszych i niepełnosprawnych	4,00
"Starzejące się społeczeństwo"	5,00
Wzrost wydatków miasta na zapewnienie opieki całodobowej	5,00
Agresja i przemoc wobec osób starszych i niepełnosprawnych	4,00
Wyłączenie budynku z użytkowania, likwidacja	5,00
SUMA	41,00

$$\Sigma S < \Sigma W; \Sigma O > \Sigma T$$

$$35 < 69; 46 > 36; 36,00 < 71,80; 51 > 41$$

Wniosek:

- Polityka społeczna miasta Dąbrowa Górnicza w obszarze „osoby niepełnosprawne i osoby starsze” **powinna być nadal konkurencyjna.**
- Cele strategiczne powinny polegać na pokonywaniu słabych stron poprzez wykorzystanie szans w otoczeniu.

2.6. Sprawy bytowe, mieszkalnictwo i bezdomność

SILNE STRONY	Ocena
Programy diagnostyczne w tym pomocy osobom zagrożonym eksmisją - zwiększenie ilości mieszkań wynajmowanych w ramach najmu socjalnego	5,00
Funkcjonowanie noclegowni, domu dla bezrobotnych, mieszkań chronionych (od wielu lat)	4,33
Współpraca pomiędzy JST a NGO w zakresie rozwiązywania problemów bezdomności	5,00
Standard dla bezdomności - działania na rzecz obywateli (innovacyjne)	4,00
Realizacja programów profilaktyczno-terapeutycznych oraz realizacja programów reintegracyjnych dla osób bezdomnych, umożliwiających usamodzielnienie	5,00
Funkcjonowanie pomieszczeń tymczasowych	5,00
Duża liczba mieszkań (dostępnych na rynku wtórnym)	5,00
Funkcjonowanie mieszkań wynajmowanych w ramach najmu socjalnego	4,00
Włączanie obywateli w wolontariat	5,00
Działający w MOPS zespół do spraw bezdomności	5,00
Funkcjonowanie Dziennego Domu „Senior WIGOR” i DPS (w tym: dostosowanych do osób niepełnosprawnych)	5,00
Realizowane programy aktywizujące osoby bezdomne (PAI)	5,00
Programy oddłużeniowe dla mieszkańców (odpracowanie długu , obniżenie czynszu, zamiana mieszkania na tańsze - oddłużenie (raty)	5,00
Trwałość efektów realizowanych programów i projektów	3,33
Lokalizacja miasta plus tereny zielone i rekreacyjne	5,00
SUMA	70,67

SŁABE STRONY	Ocena
Brak domu dla bezdomnych dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych psychicznie	3,50
Niewystarczająca liczba lokali z najmem socjalnym	4,00
Mała liczba mieszkań gminnych (stałych, stabilnych, przystępnych cenowo)	4,00
Brak systemowych działań w stosunku do osób, które są na początku "drogi do bezdomności"	4,00
Kumulacja obszarów biedy i wykluczenia	5,00

SUMA	20,50
------	-------

SZANSE	Ocena
Regulacje prawne oraz rozwiązania organizacyjne redukujące problemy mieszkaniowe i bezdomność.	3,50
Nowa perspektywa finansowa 2014-2020 + programy rewitalizacji (ZIT, RPO) umożliwiające absorpcję środków	5,00
Pomoc żywnościowa FEAD	1,00
Rozwój współpracy międzysektorowej	4,00
Rozwój budownictwa społecznego i socjalnego	3,50
Rozwój infrastruktury społecznej poprawiającej jakość życia	4,00
Rozwój usług społecznych dla osób bezdomnych w ramach sektora non profit	4,00
SUMA	25,00

ZAGROŻENIA	Ocena
Wzrost liczby bezdomnych (w tym młodych)	4,50
Postawa / stereotypy dotyczące bezdomności utrudniająca reintegrację społeczną osób wykluczonych	4,00
Zmieniające się przepisy prawa (nadmierna ochrona lokatora)	3,00
Narastająca liczba mieszkańców zalegających z opłatami czynszowymi	5,00
Sytuacja społeczno-ekonomiczna (w tym bezrobocie)	3,00
Uzależnienie grup obywateli od pomocy społecznej (prawnicy biedy)	5,00
Funkcjonowanie prywatnych placówek dla bezdomnych, powodujące napływ osób bezdomnych do Dąbrowy Górniczej	4,00
Niewystarczające działania państwa w zakresie rozwoju mieszkalnictwa	4,00
SUMA	34,50

$$\Sigma S > \Sigma W; \Sigma O < \Sigma T$$

$$70,67 > 20,50; 25,00 < 34,50$$

Wniosek:

- Polityka społeczna miasta Dąbrowa Górnicza w obszarze „sprawy bytowe, mieszkalnictwo i bezdomność” **powinna być nadal konserwatywna.**
- Cele strategiczne powinny służyć wykorzystaniu mocnych stron w celu uniknięcia lub zredukowania wpływu zagrożeń.

3. Cele strategiczne i operacyjne oraz źródła ich finansowania wypracowane dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Dąbrowy Górniczej na lata 2021-2022

Poniżej przedstawiono dokonaną aktualizację w 6 obszarach: edukacja i kultura, zdrowie i profilaktyka uzależnień, pomoc społeczna, rodzina i przeciwdziałanie przemocy, bezrobocie, osoby niepełnosprawne i osoby starsze, sprawy bytowe, mieszkalnictwo i bezdomność, przeprowadzoną przez wydziały urzędu, w tym podległe im jednostki organizacyjne.

3.1. Zdrowie i profilaktyka uzależnień

CEL 1.1.: ZMNIEJSZENIE ZACHOROWAŃ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Realizacja programów zdrowotnych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> – Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza, – Wydział Polityki Społecznej.
2. Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony zdrowia.	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej, – Organizacje Pozarządowe.

CEL 1.2.: ZMINIMALIZOWANIE ZJAWISKA UZALEŻNIENIA WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Realizacja programów w zakresie profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywne.	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Polityki Społecznej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Placówki oświatowe, – Wydział Oświaty.
2. Prowadzenie sieci placówek wsparcia dziennego.	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Polityki Społecznej, – organizacje pozarządowe.

CEL 1.3.: ZWIĘKSZENIE ODDZIAŁYWAŃ POMOCOWYCH W STOSUNKU DO OSÓB UZALEŻNIONYCH BĄDŹ ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM	
KIERUNEK DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
Prowadzenie akcji informacyjnej o realizowanych programach i dostępnych punktach pomocowych na terenie miasta, w tym za pomocą środków masowego przekazu z uwzględnieniem	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Polityki Społecznej, – Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej.

nowoczesnych technologii (w tym m.in. strony internetowe, serwis sms info).	
Realizacja programów w ramach profilaktyki selektywnej skierowanych do osób z grupy zwiększonego ryzyka.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

CEL 1.4.: ZMNIEJSZENIE DOSTĘPNOŚCI DO ALKOHOLU I INNYCH ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Zwiększenie działań prewencyjnych Policji i Straży Miejskiej.	– Policja, – Straż Miejska.
2. Zwiększenie działań monitorujących przez zarządzających placówkami oświatowymi w zakresie rozpowszechnienia alkoholu i środków psychoaktywnych.	– Wydział Oświaty, – placówki oświatowe.
3. Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie uświadamiania o szkodliwości alkoholu i innych środków psychoaktywnych.	– Wydział Polityki Społecznej.

3.2. Pomoc społeczna, rodzina i przeciwdziałanie przemocy

CEL 2.1.: ROZWÓJ SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Likwidacja barier komunikacyjnych i architektonicznych, skierowana na wsparcie starzejącej się populacji miejskiej.	– Wydział Polityki Społecznej, – Wydział Inwestycji i Remontów, – Wydział Informatyki, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Środowiskowy Dom Samopomocy, – Dzienny Dom „Senior-Wigor”, – Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”.
2. Zwiększenie dostępności do usług psychologicznych i psychoterapeutycznych, w szczególności dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.	– Wydział Polityki Społecznej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe, – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, – Publiczna Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Fundacji in Corpore
3. Rozwój programów aktywności lokalnej i innych metod pracy ze społecznością, w tym realizacja	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe.

programów profilaktycznych dla rodzin zamierzających zwiększyć kompetencje wychowawcze.	
4. Bieżące monitorowanie potrzeb w zakresie zasobów pomocy społecznej w mieście.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

CEL 2.2.: ROZWÓJ SYSTEMU POMOCY DZIECIOM I RODZINOM	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Rozwój usługi „Asystent rodziny”.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Rozwój programów aktywności lokalnej.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Promowanie rodzicielstwa zastępczego.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe.
4. Rozwój rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe.
5. Pomoc rodzinom zastępczym poprzez wsparcie koordynatorów pieczy zastępczej.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
6. Prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
7. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
8. Poszerzenie form wsparcia dla rodzin zastępczych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe.
9. Prowadzenie mediacji rodzinnych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
10. Przygotowywanie i realizacja projektów socjalnych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
11. Prowadzenie kompleksowych działań pomocowych na rzecz rodziny, w tym m.in. prowadzenie miejskiego telefonu zaufania, kontynuacja zadań związanych z realizacją programów: „Dąbrowska Rodzinka.pl”, „Śląskie dla rodziny – Karta Dużej Rodziny” oraz rządowego programu dla rodzin wielodzietnych: ogólnopolska Karta Dużej Rodziny.	– Wydział Polityki Społecznej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe.
12. Zwiększenie dostępności miejsc w Żłobku Miejskim.	– Wydział Polityki Społecznej, – Wydział Inwestycji i Remontów.

CEL 2.3.: WZMACNIANIE SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Stałe zwiększanie efektywności systemu przeciwdziałania przemocy.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Zespół Interdyscyplinarny, – Wydział Polityki Społecznej, – Policja,

	<ul style="list-style-type: none"> – Sąd, – organizacje pozarządowe, – placówki oświatowe.
2. Rozwój bazy instytucjonalnej świadczącej pomoc i wsparcie osobom uwięzonym w przemoc, w tym prowadzenie/zmiana siedziby Ośrodka Interwencji Kryzysowej.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Zwiększenie wrażliwości i świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Wydział Polityki Społecznej, – Policja, – Zespół Interdyscyplinarny, – organizacje pozarządowe, – placówki oświatowe.
4. Realizacja Programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy „Kładka”.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
5. Zwiększenie liczby działań profilaktyczno-informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Policja, – Zespół Interdyscyplinarny, – organizacje pozarządowe, – placówki oświatowe.

3.3. Bezrobocie i rynek pracy

CEL 3.1.: PROMOCJA ZATRUDNIENIA I EFEKTYWNA AKTYWIZACJA	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Wzrost poziomu aktywności zawodowej mieszkańców miasta.	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowy Urząd Pracy.
2. Pomoc bezrobotnym w podejmowaniu pracy lub działalności gospodarczej.	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowy Urząd Pracy.
3. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowy Urząd Pracy, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Ośrodki Wspierania Ekonomii Społecznej, – organizacje pozarządowe.
4. Prowadzenie programu prac społecznie-użytecznych.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Powiatowy Urząd Pracy, – organizacje pozarządowe.
5. Aktywizacja osób bezrobotnych poprzez programy realizowane w Klubie Integracji Społecznej i Centrum Integracji Społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Powiatowy Urząd Pracy, – organizacje pozarządowe.
6. Wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej i tworzenie pozytywnego klimatu do działania podmiotów ekonomii społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Powiatowy Urząd Pracy, – organizacje pozarządowe,

	<ul style="list-style-type: none"> – Ośrodki Wspierania Ekonomii Społecznej, – Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej.
--	--

CEL 3.2.: ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz wzrostu liczby nowych miejsc pracy.	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowy Urząd Pracy, – Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów.
2. Rozwój zakorzenionej lokalnie przedsiębiorczości społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowy Urząd Pracy, – organizacje pozarządowe, – Ośrodki Wspierania Ekonomii Społecznej, – Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej.
3. Rozwój współpracy z pracodawcami w zakresie efektywnej realizacji usług i instrumentów rynku pracy.	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowy Urząd Pracy, – Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów.
4. Tworzenie przyjaznych warunków do lokowania i rozwoju inwestycji na terenie miasta	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów.
5. Wspierania oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia.	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów, – Powiatowy Urząd Pracy, – organizacje pozarządowe, – Ośrodki Wspierania Ekonomii Społecznej.

CEL 3.3.: EDUKACJA NA POTRZEBY RYNKU PRACY	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Diagnoza zapotrzebowania na kwalifikacje i zawody oczekiwane przez rynek pracy z uwzględnieniem badania w postaci Barometru Zawodów.	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Oświaty, – Powiatowy Urząd Pracy, – Wydział Rozwoju, Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestorów, – OHP, – Dąbrowski Inkubator Przedsiębiorczości.
2. Promowanie przygotowania zawodowego dorosłych.	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Oświaty, – Powiatowy Urząd Pracy, – organizacje pozarządowe.
3. Promocja kształcenia zawodowego i specjalistycznego dostosowanego do potrzeb rynku pracy.	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Oświaty, – Powiatowy Urząd Pracy.

3.4. Edukacja, sport i kultura

CEL 4.1.: WYSOKA JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Zapewnienie odpowiedniej bazy lokalowej i wyposażenia placówek w pomoce dydaktyczne.	– Wydział Oświaty.
2. Stałe podnoszenie i doskonalenie umiejętności zawodowych nauczycieli.	– Wydział Oświaty.
3. Pogłębienie współpracy placówek oświatowych ze środowiskiem lokalnym.	– Wydział Oświaty, – Wydział Kultury, Sportu i Organizacji Czasu Wolnego, – Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Pałac Kultury Zagłębia, – Miejska Biblioteka Publiczna, – Muzeum Miejskie „SztYGarka”, – organizacje pozarządowe.
4. Stałe podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w placówkach oświatowych.	– Wydział Oświaty.

CEL 4.2.: AKTYWIZACJA MIESZKAŃCÓW W RÓŻNYCH OBSZARACH KULTURY	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Zdiagnozowanie potrzeb społecznych w zakresie kultury.	– Wydział Oświaty, – Wydział Kultury, Sportu i Organizacji Czasu Wolnego, – Pałac Kultury Zagłębia, – Miejska Biblioteka Publiczna, – Muzeum Miejskie „SztYGarka”, – organizacje pozarządowe.
2. Tworzenie oferty kulturalnej odpowiadającej oczekiwaniom i potrzebom mieszkańców.	– Wydział Oświaty, – Wydział Kultury, Sportu i Organizacji Czasu Wolnego, – Pałac Kultury Zagłębia, – Miejska Biblioteka Publiczna, – Muzeum Miejskie „SztYGarka”, – organizacje pozarządowe.
3. Doskonalenie i wykorzystywanie/stworzenie kanałów komunikacji.	– Wydział Oświaty, – Wydział Kultury, Sportu i Organizacji Czasu Wolnego,

	<ul style="list-style-type: none"> – Pałac Kultury Zagłębia, – Miejska Biblioteka Publiczna, – Muzeum Miejskie „SztYGarka”.
4. Edukacja kulturalna (wYROBIE NAWYKÓW UCZESTNICTWA W KULTURZE – DZIECI I MŁODZIEŻ).	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Oświaty, – Wydział Kultury, Sportu i Organizacji Czasu Wolnego, – Pałac Kultury Zagłębia, – Miejska Biblioteka Publiczna, – Muzeum Miejskie „SztYGarka”, – organizacje pozarządowe.
5. Przygotowanie przestrzeni miejskiej (w tym parki, osiedla) pod działania kulturalne.	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Oświaty, – Wydział Kultury, Sportu i Organizacji Czasu Wolnego, – Pałac Kultury Zagłębia, – Miejska Biblioteka Publiczna, – Muzeum Miejskie „SztYGarka”, – organizacje pozarządowe.

CEL 4.3.:	
ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM MIASTA DOBRYCH WARUNKÓW DO SPORTU I REKREACJI	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Wykorzystanie akwenów wodnych do rozwoju sportów (Pogoria I,III, IV).	<ul style="list-style-type: none"> – Centrum Sportu i Rekreacji, – Wydział Kultury, Sportu i Organizacji Czasu Wolnego.
2. Zagospodarowanie terenów zielonych pod zawody sportowe i rekreację.	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Infrastruktury Miejskiej, – Wydział Inwestycji i Remontów, – Centrum Sportu i Rekreacji, – organizacje pozarządowe.
3. Tworzenie warunków dla osób niepełnosprawnych do udziału w życiu sportowo-rekreacyjnym.	<ul style="list-style-type: none"> – Centrum Sportu i Rekreacji, – Wydział Kultury, Sportu i Organizacji Czasu Wolnego.
4. Organizacja imprez sportowych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym.	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Kultury, Sportu i Organizacji Czasu Wolnego, – Centrum Sportu i Rekreacji, – organizacje pozarządowe.
5. Bieżąca modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> – Wydział Polityki Społecznej, – Wydział Infrastruktury Miejskiej, – Wydział Inwestycji i Remontów.

3.5. Osoby niepełnosprawne i osoby starsze

CEL 5.1.: BUDOWA ZINTEGROWANEGO SYSTEMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB STARSZYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Kreowanie świadomości społecznej w zakresie niepełnosprawności i starości.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe, – Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”, – Środowiskowy Dom Samopomocy, – Dzienny Dom „Senior-Wigor”, – Rada Seniorów Miasta Dąbrowa Górnicza.
2. Zapewnienie i rozwój opieki nad seniorami.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”, – Środowiskowy Dom Samopomocy, – Dzienny Dom „Senior-Wigor”.
3. Wspieranie osób niepełnosprawnych w procesie rehabilitacji społecznej poprzez dofinansowanie ze środków PFRON.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
4. Realizacja Programu „Aktywny Samorząd”.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
5. Stworzenie systemu wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego dla osób starszych i osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”, – organizacje pozarządowe, – Dzienny Dom „Senior-Wigor”.
6. Stworzenie systemu polityki informacyjnej dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez m.in. utworzenie Dąbrowskiego Centrum Seniora.	<ul style="list-style-type: none"> – Dzienny Dom „Senior-Wigor”, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”, – Środowiskowy Dom Samopomocy, – organizacje pozarządowe, – Rada Seniorów Miasta Dąbrowa Górnicza, – Pałac Kultury Zagłębia.
7. Koordynacja i promocja działań adresowanych do seniorów.	<ul style="list-style-type: none"> – Dzienny Dom „Senior WIGOR”, – Organizacje pozarządowe.
8. Promowanie trwałości więzi rodzinnych, pokoleniowości i szacunku dla osób starszych, w szczególności długoletniego pożycia małżeńskiego i setnych urodzin, jako podkreślenie znaczenia opiekuńczej i wychowawczej funkcji rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Stanu Cywilnego.

CEL 5.2.: ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH DLA OSÓB STARSZYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Likwidacja barier architektonicznych dla różnych typów niepełnosprawności.	– Wydział Polityki Społecznej, – Wydział Inwestycji i Remontów.
2. Stworzenie warunków umożliwiających komunikowanie się osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie dostępności do odpowiedniego sprzętu.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”, – Środowiskowy Dom Samopomocy, – Dzienny Dom „Senior-WIGOR”.
3. Podniesienie jakości i zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

CEL 5.3.: AKTYWIZACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ SENIORÓW	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej oraz zwiększenie roli podmiotów społecznych w procesie aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz seniorów.	– Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej, – Powiatowy Urząd Pracy, – organizacje pozarządowe, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Promocja zdrowego i aktywnego stylu życia.	– Dzienny Dom „Senior - WIGOR”, – Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”, – Środowiskowy Dom Samopomocy, – Wydział Polityki Społecznej, – Centrum Sportu i Rekreacji, – Organizacje pozarządowe.
3. Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej dla osób niepełnosprawnych oraz seniorów.	– Dzienny Dom „Senior - WIGOR” – Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem” – Środowiskowy Dom Samopomocy, – Wydział Kultury, Sportu i Organizacji Czasu Wolnego, – Pałac Kultury Zagłębia, – Centrum Sportu i Rekreacji, – Organizacje pozarządowe.

3.6. Sprawy bytowe, mieszkalnictwo i bezdomność

CEL 6.1.: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW MIESZKANIOWYCH I BEZDOMNOŚCI	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Podniesienie standardów usług Noclegowni i Domu dla Bezdomnych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe.
2. Tworzenie mieszkań chronionych.	– Wydział Polityki Społecznej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Tworzenie nowych oraz poprawa stanu technicznego mieszkań: socjalnych, komunalnych i tymczasowych pomieszczeń.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Wydział Polityki Społecznej.
4. Stworzenie warunków tymczasowego pobytu lub zamieszkania dla dorosłych osób niepełnosprawnych umysłowo.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Wydział Polityki Społecznej.

CEL 6.2.: POMOC W WYJŚCIU Z BEZDOMNOŚCI	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Realizacja programów profilaktyczno-terapeutycznych na terenie placówek dla osób bezdomnych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Wydział Polityki Społecznej, – organizacje pozarządowe.
2. Wdrażanie programów reintegracyjnych zmierzających do usamodzielniania.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe.
3. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie tworzenia komplementarnych rozwiązań dotyczących reintegracji społecznej i zawodowej osób bezdomnych.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Wydział Polityki Społecznej, – Powiatowy Urząd Pracy, – organizacje pozarządowe.
4. Funkcjonowanie systemu wsparcia ukierunkowanego na redukcję problemu bezdomności.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe.

CEL 6.3.: PRZECIWDZIAŁANIE ZADŁUŻENIOM, EKSMISJOM I BEZDOMNOŚCI ORAZ POMOC W UTRZYMANIU MIESZKANIA	
KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Upowszechnianie i doskonalenie rozwiązań przeciwdziałających zadłużeniom i utracie mieszkania (np. dodatki mieszkaniowe, obniżka czynszu, odpracowywanie, oddłużanie, zamiany mieszkań).	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – Wydział Polityki Społecznej, – spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, – organizacje pozarządowe.
2. Prowadzenie pracy socjalnej w obszarze profilaktyki bezdomności.	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

CEL 6.4.:
PODNOSENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
I PROMOCJA AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ

KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KLUCZOWI REALIZATORZY:
1. Realizacja budżetu partycypacyjnego w Dąbrowie Górniczej w latach 2016-2020. W latach 2021-2022 realizacja budżetu partycypacyjnego i/lub budżetu obywatelskiego.	– Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej.
2. Tworzenie warunków do promowania aktywności społecznej w oparciu o nowe narzędzia i techniki partycypacji społecznej i obywatelskiej.	– Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe.
3. Popularyzacja mechanizmów włączania obywateli w działania na rzecz wspólnoty lokalnej.	– Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, – organizacje pozarządowe.
4. Kontynuowanie działań na rzecz dalszego rozwoju dąbrowskiego modelu współpracy z zastosowaniem mechanizmów współdziałania administracji publicznej z podmiotami społecznymi (w oparciu o roczny program współpracy, ustawę o działalności pożytku publicznego oraz inne akty prawne).	– Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej, – organizacje pozarządowe.
5. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców poprzez zaangażowanie w działalność organizacji pozarządowych i grup nieformalnych.	– Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej, – Ośrodki Wspierania Ekonomii Społecznej, – organizacje pozarządowe.
6. Angażowanie mieszkańców w działania w formie wolontariatu.	– Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej, – organizacje pozarządowe.
7. Prowadzenie ośrodka wsparcia organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej. Aktualnie prowadzenie Centrum Aktywności Obywatelskiej świadczącego usługi wsparcia organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.	– Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej.
8. Realizacja Programu Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w Dąbrowie Górniczej na lata 2014-2020.	– Wydział Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej, – organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania dla zdefiniowanych celów zostały opisane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020 i pozostają bez zmian.

Ramy finansowe dla poszczególnych obszarów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Dąbrowy Górniczej na 2021 – 2022 zostały określone w Załączniku.

4. Ewaluacja i narzędzia pomiaru

Wskaźniki realizacji celów dla poszczególnych obszarów zostały opisane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020 i pozostają bez zmian.

5. Podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Dąbrowy Górniczej Aktualizacja na lata 2021-2022 jest kontynuacją działań zapoczątkowanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Dąbrowy Górniczej na lata 2016-2020, przyjętej Uchwałą Nr XIII/287/2015 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 16 grudnia 2015 roku i nawiązuje do jej celów, założeń i działań, które zapoczątkowały proces tworzenia kompleksowego i spójnego systemu wspierania mieszkańców Dąbrowy Górniczej w pokonywaniu różnorodnych trudności oraz rozwiązywaniu problemów z wykorzystaniem zasobów i środków własnych gminy oraz źródeł finansowania zewnętrznego. Działanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego jest szczególnie ważne w czasach pandemii wywołanej wirusem Sars-Cov-2 i wynikającymi z niej zmianami w życiu osobistym, gospodarczym, społecznym i ekonomicznym mieszkańców Dąbrowy Górniczej.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, z uwzględnieniem możliwości finansowych gminy. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Realizacja Strategii powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców Dąbrowy Górniczej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych środków i możliwości Miasta, natomiast

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

6. Spisy

6.1. Spis tabel

Tabela 1: Publiczne placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Dąbrowy Górniczej stan na dzień 01.09.2019 r.	4
Tabela 2: Liczba uczniów i oddziałów w publicznych placówkach oświatowych w lata 2017-2019 ...	5
Tabela 3: Liczba dzieci i oddziałów w niepublicznych placówkach oświatowych w latach 2017-2019	5
Tabela 4: Liczba leczonych ogółem w oddziałach Szpitala Specjalistycznego im. Sz. Starkiewicza w Dąbrowie Górniczej	10
Tabela 5: Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	13
Tabela 6: Wskaźnik pracy socjalnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej – obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin , którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej pomnożony przez 100%	15
Tabela 7: Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2017-2019.....	15
Tabela 8: Powody przyznania świadczeń przez MOPS w latach 2017-2019.....	16
Tabela 9: Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej i ich klienci w latach 2017-2019	17
Tabela 10: Założone „Niebieskie Karty” – Formularz A na terenie Dąbrowy Górniczej w okresie 2017-2019.....	18
Tabela 11: Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	19
Tabela 12: Liczba rodzin objęta nadzorem kuratora sądowego nad ograniczoną władzą rodzicielską	20
Tabela 13: Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Dąbrowy Górniczej w latach 2017-2019.....	20
Tabela 14: Zestawienie mocno deficytowych i deficytowych zawodów w Dąbrowie Górniczej na rok 2020.....	25
Tabela 15: Liczba osób zgłoszonych do zwolnienia w ramach zwolnień grupowych w 2018 i 2019 roku.	27

Tabela 16: Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu stosowane przez PUP Dąbrowa Górnicza w latach 2017-2019.....	39
Tabela 17: Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2017-2019.....	39
Tabela 18: Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy Dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w latach 2017-2019.....	42
Tabela 19: Uczestnicy Filii Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbrowie Górniczej w latach 2017-2019	42
Tabela 20: Usługi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych realizowanych przez MOPS w Dąbrowie Górniczej w latach 2017-2019	42
Tabela 21: Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym w ramach programu „Aktywny samorząd” z udziałem środków PFRON w latach 2017-2019	44
Tabela 22: Zestawienie dotyczące wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia w latach 2017-2019.....	44
Tabela 23: Zestawienie dotyczące wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2017-2019.....	45
Tabela 24: Zestawienie dotyczące niepełnosprawności dzieci w latach 2017-2014	45
Tabela 25: Dane dotyczące orzekania stopnia niepełnosprawności z podziałem na stopień niepełnosprawności oraz według kryterium wieku i płci w latach 2017-2019.....	46
Tabela 26: Dane dotyczące przyczyny niepełnosprawności	46
Tabela 27: Stan zasobu mieszkaniowego oraz prognoza zmian w latach 2016 – 2022.....	49
Tabela 28: Lokale z najmem socjalnym w Dąbrowie Górniczej w latach 2017 – 2022.....	49
Tabela 29: Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych oraz koszty ich finansowania w latach 2017-2019	50
Tabela 30: Liczebność świadczeń z tytułu bezdomności w latach 2017-2019.....	51

6.2. Spis wykresów

Wykres 1: Stopa bezrobocia w Dąbrowie Górniczej w okresie styczeń – grudzień 2019 r.....	23
Wykres 2: Porównanie liczby ofert pracy w kraju zgłoszonych do PUP w okresie styczeń-grudzień 2018 i 2019 roku.....	24

Wykres 3: Liczba osób bezrobotnych wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy w 2018 i 2019 roku	28
Wykres 4: Liczba osób bezrobotnych ogółem wyłączonych z ewidencji w 2018 i 2019 roku	29
Wykres 5: Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2018 i 2019 roku	30
Wykres 6: Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i udział kobiet w tej liczbie w latach 2017-2019	32
Wykres 7: Struktura wiekowa bezrobotnych w wartościach procentowych na koniec 2019, 2018 i 2017 roku	33
Wykres 8: Długotrwale bezrobotni na koniec 2017, 2018 i 2019 roku.....	34
Wykres 9: Struktura osób bezrobotnych wg stażu pracy na koniec 2018 i 2019 roku	35
Wykres 10: Liczebność osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019	36
Wykres 12: Liczba lokali z najmem socjalnym w Dąbrowie Górniczej w latach 2017 -2022.	50